КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган

(С В Е Т)

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

№ 147 (4436).

8 ШИНАРДИ, ДЕКАБРЬ 1970 ШУ.

Мах 2 кап.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленумах бола

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

КПСС Центральни Комитета Пленум хилар 1970 шера 7 декабре. Пленумо ла а дийгlа, йийцар «1971 а СССР халкъа боахам дегlабоалабара Паччахьалкхен плана хьакъехьа» СССР Министрий Совета Председатела заместитела, СССР-а Госплана председатела нов. Н. К. Байбакова, «1971 шера йолча СССР Паччахьалкхен бюджета хьакъехьа» СССР финансай Министра нов. В. Ф. Гарбузова яь докладаш.

КПСС ЦК Пленумо аргlан, Советски Союза Коммунистически парте XXIV съезд 1971 шера 30 марта гулъе лаьрхlар.

Пленум чакхйоалаш цига къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева.

Дийцача дешаех лаьца доагlаш дола соцамаш тlаийцар КПСС ЦК Пленумо.

Цу тlехь ЦК Пленумо ший болх чакхбаьккхар.

1971 ШЕРА СССР ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГlАБОАЛАБАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАНЕИ СССР ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТЕИ ПРОЕКТЕХ БОЛА

КПСС ЦК ПЛЕНУМА СОЦАМ

Керттерча даькъе къоабалйойла 1971 шера СССР халкъа боахам дегlабоалабара паччахьалкхен планеи Паччахьалкхен бюджетеи проекташ.

СССР Министрий Совета тlадуллалда СССР Лаккхехьара Совет хьажийта 1971 шера СССР халкъа боахам дегlабоалабара плана проекти СССР бюджета проекти хьачулулга.

КПСС XXIV-гlа СЪЕЗД ГУЛЪЕРГЙОЛА ДИ БЕЛГАЛДЕШ БАЬ

КПСС ЦК ПЛЕНУМА СОЦАМ

Аргlан, Советски Союза Коммунистически парте XXIV съезд 1971 шера 30 марта гулйойла.

КПСС XXIV СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

Коммунистически къахьегама ударник ва № 1 йолча Грозненски «Автоспецоборудоване» завода токарь Кодзоев Исраил. Цо кийчъяь продукци цхьаккха сакхат доацаш хул. Сменни нормаш 130—140 процент а кхы совгlа а кхоачашъю нов. Кодзоева. Цо хьинаре къахьегаш хилар белгал а доаккхаш дукхаза Сийлен грамоташ тийнай Исраила. Цун накъха тlа лел Ленински Юбилейни медаль. Хlанз парте XXIV съезда накъавоагlаш къахьегама шеq кховац во.

Сурта тlа: И. Кодзоев домкрата оттае ше хьаь гашетка юсташ воал.

И. Плиева сурт.

Дика толамаш даьхах Грозненски консерви завода жестино-баночни цеха коллективо. Плаи 105 миллион йолча цо 11 бетта арахийцад 111714 эзар банкашта тlадехка ногlараш. Уж темпаш лох ца йолийташ дlахо а къахьегаш ба цеха болхлой. Къаьстта дика, овсаре къахьег С. Атуевас Р. Степановас.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) Атуева Сацийтеи Степанова Раисеи ногlараш чу хьамча гойаш лехкаш боахк.

С. Хакиева сурт.

Сихъе ремонт

Вай дукхача колхозийи совхозийи механизаторш кхешкара чубийраьб. Бlаьсти юча культураш-та эабь аьха баьнинб уж дукхагlбараш.

1 декабрь тlаккховчаш деррига лаьтта эабь кийчдаь баьннабар Наурски, Советски, Ножай-Юрта, Грозненски, Надтеречни районаш-ка. Цу балхах мукъаьнна тракторащ бlаьстан балхашта кийчъеча механизаторий цу балха темпаш дикка лаккхъе йийзар.

Пиьлагlча квартале тоае езаш хиннача 1244 тракторах пхи ди хьалха ремонт яьраш 545 яр е плана 44 процент. Ахаел совгlа йола шоай тракторащ кийчъяь баьннаб Малгlабика, Наурски районий боахамашка. Во лелац укх шера ремонтий балхаш Грозненски, Наьсарен, Шелковской районашка а. Цхьабакъда из болх чакхбаккхара кхы а де дезараш дукха да.

Аллха укх цхьан бетта 700 трактор тоае еза республика механизаторий. Укх квартале ремонт е езача тракторех тоаиза йисараш геттара дукха я Сунженски, Шаьла, Урус-Мартана районашка. Техника кийчъяра гlулакх лерттlа вlаштlехьадаьккхидац «Грозвино» объединене цхьайолча совхозашка.

Юртаоча механизатораша деррига шоай низ тlабахийта бола керда шу хьатlакхачалехьа планагlа кийчъе еза техника мел эшар даь мастерскешкара араяккхара. Къаьстта чlогlа тlахьожам лоаттабе беза дарже ремонт дика яйтара.

1 декабрь тlаккхочаш республике трактораш тоаярех йола

СВОДКА

(IV квартала ваш проценташка)

Районаш	
Ачхой-Мартане	30
Ведана	—
Грозненски	42
Гудермесски	38
Малгlабика	63
Надтеречни	—
Наьсарен	40
Наурски	61
Ножай-Юрта	—
Советски	25
Сунженски	38
Урус-Мартана	39
Шаьла	39
Шелковской	44
Министерства колхозашн совхозаши	42
«Скотопрома» совхозаш	44
«Грозвино» объединене	47
«Консерваплодоовощ» объединене	49
Ерригача республике	44
1-XII-1969 шера хиннар	49

ХЬАЛХАРА МОТТИГ ЯЬККХАЙ

КПСС XXIV съезда сийна къахьегама вахта дlахьош бода энергетикаша лакха производственни хьокхамаш доах, тlатlа дукхагlа хул республике лаккхавольтни электронередачай линеш.

Парте съезда кийчо еча укх езаро хана къаьстта дика къахьегаш хьайоагlа «Грозэнерго» заводии электросетий коллектив. Халкъа боахам, баха нах электроэнергеца lаламбара пхе шера задани хlаналехьа кхоачашъяь хьинай из коллектив. Карара шу чакхдалалехьа кхы тlа а 351 миллион киловатт-сахьат электроэнерги лургья. Энерги кхоабеш дlаахийтар бахьан долаш шу доладелча денз 28,7 эзар сома пайда баьб энергетикаша.

Лакха производственни хьокхамаш дахар белгал а доаккхаш Нохч - Гlалгlай профсоюза областной Совета соцамагlа республика сийлен Доска тlа дlаязъяьй из коллектив. Шоаш ца кхобеш къахьегарца шоай цlераш шерра дlахазийтай Наьсарен участка начальника Лударова, инженера Шкаяра, электромонтераша Будаева, Лактионова, кхычар.

Х. СУРУДЖАНЦ.

ЮРТА СОВЕТ

Коммунистически парте массаза а lалашнате бовккхача лоархlаме лаьрхlай Советаш.

Хlана вай беррига мохк КПСС XXIV съездо сийленца накъабаха кийчлуш болча хана, къаьстта лоархlаме я Советаш, цар гlуллакхаш. Дукхача даькъе Советаша беча балхах тийша да боахам а культура а чаьлъеча вай доаха толамаш, мел шера план а тlаийна социалистически декхараш а дикка а йоалаш кхоачашдар.

Советски lаьдал эттача денз ленински парте хlара денна ший бlаргхlал лоаттаьй Советаш, даим новкъостал даьд, дентара денга лаккхбаьб социализми коммунизми хьалъечара цар лоархlам. Боахамеи социально-культурни декхараш кхоачашдарах бола Советий бехктокхам а цар инициатива а лакхъеш дола массехк керда гlулакх даьд парте тlеххьарча шерашка.

Дукха ха йоаццаш Москве хиннача къахьегамхой депутатий юртайи поселкайи Советий исполкомий председателий Ерригроссийски совещане хьахьеккхар парте чакхдаьхача цу гlулаккхех lаьдала юххьанцарча органий болх тоабара доаккха беркат даьнна хилар. Юртийи поселкайи Советаш дикагlа кулгалле яьннай шоаита чуйоагlача предприятешта, учреждешта, организацешта, колхозашта, совхозашта, моттигерча промышленноста а бытови гlулаккхаш деча а предприятешта, культура, просвещене, унахцlено лораеча учреждеией балха дикагlа тlахьожам лоаттабу. Дукха а дуккагl йолча юртийи поселкайи Советаша кхетlаьа шоай балхаш верттердар юртбоахама производство дегlайоалаяра деша йоаьхо ар, экономика лаккхъар, бахача наха социально-культурни а бытови а гlулакхаш делга тоалар хилар.

Юртийи поселкайи Советий лоархlам, лаккхбалар гуш да вай республике латтача гlулакхашка хьежача а. Хоьш да масала, Сунженски районерча Кирова цlерагlча колхоза хьокхамаш укх шера дика хилар. Боахама деррига доаккхоша тlеххьоачашъяьй план. Цу колхоза болх тоабара кlезига гlулакхаш даьдац Карабулакерча поселкови Совето а. 10 массазарва комиссеи а цу Совете вlашагlъелла. Цхьаккха а хlаьа дай поселке Совето, цун исполкомо, массазарча комиссеша а тхота кхоачаш дац вьнна дуташ. Къаьстта дика болх беш я промышленноста, юрта боахама, унахцlено лораяра, юрт тоаяра дешашта йола комиссеш. Халкъо хержараша болх дика бар баьхьан долаш тlеххьарча шерашка хьалуш йоагlа поселок, тоаденнад наха культурно-бытовой гlулакхаш делга.

Кlезига да республике шоай юрта, поселка территоре тlарча колхозашта, совхозашта предприятешта планаш кхоачашъеча новкъостал дар шоай декхар а лерхlаш ерригa коллективаш пятилетка ханал хьалха кхоачашъяра а КПСС XXIV съезда толамца накъадахара а оарцагlйоахам йола Советаш. Дукхача Советий депутаташ социалистически хьаьа инициатораш а болаш хьокхаме къахьегаш ба.

Юртийи поселкайи Советий исполкомий председателий Ерригроссийски Совещане КПСС ЦК Политбюро члена, РСФСР Министрий Совета председатела Г. И. Воронова доклада тlа, совещане доакъошхоша дагьча къамаьлаш тlа, КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара М. А. Суслова даьча къамаьла тlа, Совещане доакъошхоша КПСС Центральни Комитетага, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага дахьийтача Письмо тlа игтогаш аьй «Юртийи поселкайи Советий болх тоабара хьакъехьара» КПСС ЦК соцам кхоачашбеш Советаша баьча балха, белгалъьхад КПСС XXIV съезда сийленца накъадахара кийчо ечара lаьдала агтара дукхагlа нах юкъебоагlача органий декхараш.

Хlана, юрта боахама къахьегамхоша, берригача советски наха КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленума решенеш кхоачашъяра шерра къовсам боаржабаьча хана, юртийи поселкайи Советий декхар да юртбоахама производства дегlайоалаеча шоай лоаца дакъа алсамдаккхар. Цар хадданза тlахьожам лоаттабе беза колхозашеи совхозашеи даьгтах, техниках, удобренеех пайда мията эц а, шоай, планаш паччахьалкхенна хьалхашкара декхараш кхоачаш мията ду а хьожаш. Из декхар кхоачашдуларгда нагахь санна депутатий хьинар айдойя, паччахьалкхен планаш кхоачашъяра беррига нах оарцагlбоахе, къахьегама дисциплина чlоагlйой.

Юртийи поселкайи Советаш моттигашкара Советски lаьдала викалаш я. Цар декхар да колхозий вахара керттера закон — колхоза Устав кхоачаш мията ду хьожаш паччахьалкхен кlерагlа тlаьхожам лоаттабар, моллагlча бесса толхаьа а колхозии демократи теллхерашна къовсам лоаттабар, лаьттах дола закон ийса чакхдоаккхилга lалашдар.

Вай партен паччахьалкхенои дийтlехьа дукхагlа теркам тlаухийт юрташкеи поселкашкеи бахача наьха вахар, культура, быт тоаяра, торговли, унахцlено лораера, къахьегамхоша культура бытовой гlулакхаш делга вlаштlехьдаьккхара, юрташи поселкаши тоаяра. Уж дешаш толлаке къестадар юртийи поселкайи Советий декхар да.

Советий балха лоархlаме участок я Социалистически законаш кхоачашдалга lалашдар, общественни порядок лорабар. гlулакха юкъе мамогта дукхагlа нах чуозар. Доккха дакъа эаца деза Советаша юрташка бахача наха, къаьстта кагирхошта кхетам лучa.

Советашта хьалхашка латта декхараш дукха да, хlаьша уж деррига а кертагlдаха хьашт а дац. Цхьабакъда де деза гlулакхаш ноаьа дукхеи чоалхахеи дале а уж кхоачашде вlаштlехьдаргда нагахь санна Советий нах хлаца хадаргдоалаш бувзамаш хуле, шоаита гlо де уж оарцагlболхе, цар политически хьинар айдойя. Хlара депутата ше харжархошна вlашагlкхийттача хана, царца къамаьа деш дийцалийта бина ян из. Тlаккха закхлургба КПСС XXIV съезда сийленца накъадахара лаьттабоча къовсамера Советий лоарlам.

Овсарле лакхлу

КПСС XXIV-ча съезда духа йоагlйоча тайпара накъадахара кийчо а еш, «Терек» яхача фирма коллективо 1970 шера 30 ноябре кхоачашъяьй продукцена реализаци ара пхе шера план. Товарни продукци хьаара пхе шера план 25 ноябре кхоачашъяьй фирмо. Цу хана къахьегамо овсарле 70 процент лаккхъаьннай.

Пхе шера планал совгlа йоаккхаргья 887 эзар сома мехал товарни продукци, реализаци оргъя 750 эзар сома продукцена.

Промышленни производства йоарам 1965 шерца хийцача 1,5-за лаккхбаьннай 1970 шера.

СИЙЛЕН КНИЖКА ТlА ДlАЯЗЪЯЬЙ

Парте XXIV съезда сийна вахта дlахьоча «Горскнефть» мехкдаьттахоша планал совгlа 40 эзар тонн «lаьржа дошува» итт миллион кубически метр совгlа газа яьккхай 11 бетта.

Сол укх ханаш нийсаа мехкдаьтта 21,3 проценти газа 64,9 проценти дукхагlа яьккхай. Шайкъа а ца социйташ скважинашка болх байтар бахьан долаш да из. Планировани экономически стимулироване къаьстта бола барах тонн мехкдаьттага дlабода мах бархl процент дохбеннаб. Цхьа миллион киловатт - сахьат электроэнерги а кхоеш 753 эзар сома пайда баьб торагорпаша.

Коллективо из толам баьккхача хана дакъа лаьцад новатораша, 100 совгlа рацпредложени балха юкъейаькхай цар. Цар экономически эффект 2,5 миллион сом да. «Грознефть» объединене дикагlбола толам ба из. Къаьстта хьинаре къахьийтад А. Чурилова, П. Пальчака, А. Лунина, кхыбераша.

Пхе шера план хенал хьалха толамца кхоачашъярах «Горскнефть» управлени республика Къахьегама Сийлен Книжка тlа дlаязъяьй.

М. ЛЕВИН.

Совгlаташ—котбаьннарашта

Укх деношка ялат кхедара социалистически хьье хьалхара моттиг яьккхарах хьожаль РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-еи кара ара чела. Цlе байракхи 5 эзар сом совгlати дьаццара хета яьча собране гулбезар Шаьла района ялат кхедераш.

Шаьла района ялат кхедераш делача совгlатаца даькъала бунзаш, дlахо беача хана цар кхьа дикагlа толамаш даьар лоаш сбране къамаьлаш дир республика юрта боахама министра И. В. Полушкина, КПСС Нохч - Гlалгlай обкома секретара М. И. Абубакарова.

Района ялат кхедерий къахьегамах дика нах барах партенеи правительстваи баркал а оалаш къамаьл дир КПСС Шаьла райкома хьалхарча секретара А. Х. Осмаева.

Б. НОДЗОЕВ.

ТХЬАМКА ЛЕЛАДЕРИЙ ТОЛАМ

Ведана района боахамашка тхьамка эттара хьалха дlадийначa шера хьувкъам дукха лакха бацар. Цхьан гектара тlара юкъера лаьрхlача 5—6 центнер чуйийцар. Цхьабакъда хlанз дика лаккхбеннаб тхьамка хьувкъам. Иштта, е юбилейни шу дlадолалуш хlара гектара тlара юкъера лаьрхlача 11 центнер тхьамка чуза социалистически декхар тlаийцадар Ведана района Кирова цlерагlча колхоза къахьегамхоша.

38 гектара тlа дlадийнадар цу колхозе тхьамка. Хlаьта цул тlахьожам лоаттабе безаш йоза культура я из. Цудухьа цхьайолча хана денеи буса къахьега дезаш хулар тхьамка леладераш. Цар хьийга къа пайда боаш довзар. Хlара гектара тlара юкъера лаьрхlача 12,1 центнер тхьамка чудера цар. Хlаьта планагlа 250 центнер доаха дезача паччахьалкхенга 459 центнер лехкад. Цул совгlа белгалдаккха доагlа района кхыча боахамашца нийсалча цар чуйица тхьамка дукхагlа долга. Шоай къахьегама толам хургйолча КПСС XXIV съезда хетабу Кирова цlерагlча колхоза тхьамка леладераша.

Х. МАГОМЕТОВ.

КАСТТА ХОРЖАМАШ...

РСФСР районий (городской) халкъа судаш харжара кийчо еча юкъагlа Заводской района № 23 йолча хоржамий участкерча клубе агитпункте болх беш ва 5 парторганизацера 18 агитатор. Агитпункта кулгалхо ва «Грознефть» объединене автобаза партийни бюро секретарь нов. А. А. Симонов.

Халкъа судахой харжарах йола решени ара ма яьллинге а харжархошта юкъе агитационно-массови болх болабир агитколлективо. Шоаита тlачlоагlъяьча участкашка агитатораша харжархошта дlайоазийтар дунен тlа эттара демократическогlа йола советски хоржамий система, РСФСР районий (городской) халкъа судаш харжарах йола Положени.

lуйренна 10 сахьат даьча денз сайренна 8 сахьат даллалца болх бу агитпункто, хоржамаш хила 20 де эшаш отта а яь хьалъяккхий харжархой спискаш.

Справочни стол ха агитпункте, цу тlа да хоржамех доза хlамаш, керда газеташи журналаши. Хьалтеха йоаххача спискаш тlа шоаш яийса дlаязбаьбий хьажа, керда газеташи журналаши деша. Жилищно-бытовой, медицински, юридически темах лаьца еча гаьердамеча беседашка ладувгlа хаддалза агитпункте укх харжархой. Агитпункте йоаккха кинозал я, цига харжархошта вай парте мехкал арахьа а чухьа а чакхйоахача тевулл политика дешах лаьца тайп-тайпара лекцеш еш политинформатораша, цул тlехьагlа кинофильмаш хьувкх, радиозавода художественни самодеятельноста концерташ уйтаду.

Оттаяь ший план а йолаш, бокъонца цунга хьежжа чакхбоахаш ба клуба болх. Халкъа судахолла харжа оттаваьча кандидатага нов. В. Г. Каструбана селхан вlашагlкхийтар харжархой.

А. БАГДАСАРЬЯН, клуба, агитпункта заведующи.

МОСКВА. Тайп - тайпара материалех изделеш хьаъа керда способ кийчъеш латт вакуума чу диффузионни сварка яра проблемни лаборатори чу. Из процесс миштай аьлча, диффузеца чІоагІа вІашагІъю вакуума хьалашка йІовхъяьа тоІаьа йола материалаш.

Диффузионни способо йиш хулийт тайп - тайпара металлаш керамикаца, кварцаца, Іолхъингашца, кхыча материалашца вІашагІхоттаделийта а хІаьта кхетта композиционни вещесташ хьае а.

Сварка кердача способа автора, РСФСР Іилмай техникай заслуженни деятеля, профессора Н. Ф. Казакова кулгалца диффузионни сваркана оборудоване керда тайпаш а кийду лаборатори. Цу тайпарча производствана лаьрхІа установкаш хІана дукха арахецаш я. ХІана царех пайда эцаш я 500 совгІа предприятий Іилман учреждении.

Сурта тІа: ахпроводникови прибори микродеталашта сварка еш ба лаборатори Іилман болхло В. П. Антонов.

О. КУЗЯРИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

СИХАГІА ХЬАЛЪЕ ГІИШЛОШ

Партен правительствах хІара шера йоккхий капитальни вложенеш хьожаю республика халкъа боахама. Паччахьалкхен средстваех пайда ийбу производственни объекташ, наха чубаха цІенош, культурно-бытови гІишлош хьалъеча. Цунца цхьана партен правительствах хьалхашка деккар оттаду цахаддаш капитальни вложеней эффективность лакхъяра, хІара Іодиллача сомах мамотта сихагІа биза пайда эцара. Хьалъеш латта объекташ сихагІа йистехарца дулургдолаш хІама да из.

Республика дукха гІишлошъераш парте XXIV съезда баха магоагІара накъабахара яхье а баьнна шоай низ ца кхоабеш къахьегаш хьабоагІа. Цхьабакъда, массанахьа гІишлошъеча цхьатара дика вІаштІехьбаьккхабоц болх. Къаьстта во лел гІулакхаш укх шера хьалъяь яха езачц объекташка.

Карара шу чакхдалалехьа хьалдаь а даьха наха чубаха хІидрала дезаш да 100 эзар квадратни метр цІенош е шера плана 63 процент. Долчча тайпара аьлча, кхоачашде хала хургдолаш декхар да из. Ала деза, дукхача хьалъяь яха езача аланешка хІанз а тІехьа доархІамегІа дола балхаш заказчиккий а подрядчиккий а бехкагІа де доладаиза хилар. Масала, хьаэцарга вай магистральни газопровода управленена лаьрхІа хьалдеш латта 129 квартира йола цІенош. Цун генподрядчик «Грозтаястрой» треста СМУ-3 я (начальник нов. Юков). Уж даьлаьйна дукха ха хила езаш яр. ТІаккха хІана миштад цигара хьал? Вакьдар аьлча, цІенош дІоахьдара а канализационни а балхаш чакхдаханза да, нийсса ах адане эталаш йІоахъяра батареш оттаянза я. Цу гІулакхо дІахо де деза балхаш чІоагІа тІехьадоах.

Уж цІенош хьалдеча геттара во вІаштІехьбаьккха лелабу производственни кхетамеи болх. Наьха материальни безам совбаккхара деш хІама дац. Дика хургдар нахага шин сменагІа болх а байташ аккордно-премиальни нарядех алаши телаш хилча. Цхьабакъда, но укхаза деш дац. Кхы дикагІа лелац гІулакхаш МВД адани хьалдеча а. Болхлой тоьаш ихаш леткъ кулгалхой. ХІанз ди лоаца а долош сиха садоа, баьдъерз, тІаккха болх хьабе йиш а йоацаш сайрийна 3 сахьат даьлча соц болх, мотте электрически сердал йоацаш я.

88 квартира йола цхьаькха цІенош хьалде доладаь массехк шу да. Цхьабакъда, заказчика — юрта боахама Министерства бехкагІа хІанз а тІехьа дукха балхаш диза да цига. Карара шу чакхдала йисар дукха ха йоацаше а хІанз а тІехь электрооборудовании яьац. Иштта шу чакхдалалехьа йистекха езаш я 550 моттига лаьрхІа йола массехк деша даха ха йоацача берий учреждениеш. 280 моттига лаьрхІа йола нарех цаІ мединструментий завода я. Укх тІеххьарча хана болх кІелагдукха тоабала болабеннаб укхаза. Цхьабакъда, тІехьа тохабеннаб уж, хІана аьлча йиса ха кІезига я, де деза балхаш дукха да.

Технологически оборудовани шийй хиннахьа хьа ца яр, проектни документаци оттадеш цІенхапитта гІалаташ дувлийтари шоаш болча уж хаттараш оперативно къеста ца дари бахьан долаш хьалъяь яха езаш йола промышленни объекташ чІоагІа тІехьаьнил. Масала, евъача реагентий завода документаци кийчдеш цІенхаштта гІалаташ дувлийтар бахьан долаш ханнахьа хьалъяь планзар на. Укхаза ала деза, «Гипрогрознефть» дика, оперативно къестадац уж хаттараш.

Иштта Гудерчев хьалъеш латтача быткомбинатен кІир йоахача заводех хІанз а тІехь оборудовани дІаоттанъяц. Быткомбинате инженерни коммуникаци йистеьккханза я, во кийчдаь да проектни документаци а.

ГІишлош еча белхлой тоьаш бац. Из иштта дилча аккордно-премиальни нарядех алапеш а телаш материальни безам совбаккха беза. Цхьабакъда, управленеш де сагота волаш саг вац. Цу объекташка гІулакхаш во лелара бахьан производственни кхетамеи болх во вІаштІехьбаккхар, болаш бола болхлой йоагІ-йоагІа чу дІо ца нийсбар, балха учет ца лелаяр чара кхы хІама дац.

Йистеха ела объектйш тІехьайисарв цІенхаштте бахьан малагІа да аьлча, гІишлоягьераши заказчикашеи вІашн барта а болаш беррига низ (оборудовани, материальни къахьегами ресурсаш, техника) гІабахийтабац царна. На лоархІаме гІулакх бехкебхаме хилара йоагІаш йола уйла яьац декхарийла барашв.

Ишете на илар кхераш болаш я кхы дукха а керда производственни мощносташ (нах чубаха цІеноши культурно-бытови объекташи) да йиш йоацаши беррига теркам тІабахийта къоастаде дезаш гІулакх да из. Долаш чел дола кхоачамбоацараш дІа а даьха лоацача хана тоабе беза болх. Дика дисар чакхдаккха деза. Эшаш йола торонаш йолаш я, бІубеннеи нийсса пайда эца ва чара дезац нарех. Укх вхейнсача лоархІамеча хана юха лоаде йиш яц цхьаккха ди, сахьат.

Укх гаргарча деношка хьалъяь яха езача объекташка ца тоьаш йола оборудовани, кабельни продукци, турбаш, арматура, приборашш, кхьар хилийта еза. Еррига материально-технически ресурсаш, йоаллой кадраш варцагІьаха де деза цу объекташка гІишлош-чоигажни балхаш. Кхьа сменагІа болх белга вІаштІехьдаккха, комплекснй бригадаш вІашагІйоаха, аккордно-премиальни нарядех алапи теза деза. Уж деррига балхаш шийлача хана де дезаш хилар бицбала йиш яц цу гІулакха декхарийла бараш. Цудухьа Іан замалахь болх булургболаш дола хьалаш хилийта деза. ЛоархІаме да эгара хьалха котельнеш болх бе йолаалийтар, теплоцентралаш йистеяхар, еррига цехаш йІоахъяр, инженерни коммуникацеш чІоагІъяр.

КПСС горкомий, райкомий, первични партийни профсоюзни организацей белхлоша къаьстта теркам гІабахийта беза производственни объекташ, нах чубаха цІенош хьалдара балхий график ца телхайтара. Цар цкъа а доацаш даим гІахвожам лоаттабе беза, болх тоабара, производственни къахьегамен дисциплина лакхъяра дикагІа, дукхагІа новкъостал де деза. ХІара болхлочун, гІулакхерча сага бехктоккхам лакхбе беза. ТІаккха мара тІалилза гІулакх цІена, телшаме кхоачашдергдац. Белхлошта юкъе социалистически ях шерра дІа а йоаржаяь кхоачамбоацараш сихагІа дІадоахе болх дикагІа дІагІоргба. Цхьабакъда, иччча тайпара хьал лаце а гІишлошъерашта хьалхашка латта керттера декхар укх шера хІаккха еза гІишлош сихагІа йистехар да.

М. ВИННИКОВ,
КПСС обкома инструктор.

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

ДОГ ГІОЗДОАХА ЭРГАЛОНАШ

НЕХКА халкъа боахам дегІаккхувлара юкъарча результаташта юкъе шоайна ловналуш дола дакъа лаьцад В. И. Ленина цІерагІча мехкдаьтта чакхдоахача Грозненски заводан къахьегамхоша а.

Грозненски мехкдаьтта чакхдоахарий традицешка массаза а цхьа Іаьдал хиннад: план кхоачашъеча Іалашдарах тоъам баь ца Іеш. Цудухьа, керда промышленни пятилетка дІайолаеш болча заводчанаша кІоарета йистар шоай торонаш, анализ йир производства резервашта. 1966 шера а тІехьа заводчанаша лаьрхІар, пхе шера план продукцена реализаци яра боарама Сийлахь-боккхача Октябра 53 шу дузаш шоашка кхоачашъюлургхилар. ВІаштІехьдаргдараши даргдоаьдараши терхил а даь, завода коллективо инициатива кхайкайир: пхе шера план 1970 шера 7 ноябрь хьатІакхачалехьа кхоачашъе. Цхьабакъда, кхы а вахаро шийн хувцамаш юкъедера. Производства планаш хІара шера кхоачам а еш, завода коллективо къаьст-къаьстача шерашта нетдел, бІарччача пятилеткана а лакхагІа йола планаш тІаййййора. ХІаьта а, завода белхлоша, инженерно-технически белхлоша, гІулакхерча неха кхоачашдаьд шоай декхараш. Дезача деношка кхоачашйир план продукцена реализаци яра боарамца, хІаьта валови продукцена — укх шера 18 ноябре. Ер шу чакхдоалаш къахьегама оьсарле 1966 шера боарамал 42 процент лакхъенный, валови продукци арахецара боарам 12,3 процент лакхлургба, кхаьнал совгІа 4 млн. сомал тІех пайда бергба. Из ха хьатІаотталехьа шоай пятилетка кхоачашъяьй завода дукхача коллективаша. Пхе шера план кхоачашъярах май бертехье а рапорт делар Н. И. Гладневас кулгалдеча № 1—2 йолча трубчатка коллективо. Пятилетка 19 августа кхоачашъяьй В. Д. Литвинов начальник волча 3-ча цеха коллективо, хІаьта 26 августа — Р. А. Бычкова керте латтача 4-ча цеха технологаша.

Производства темпаш хІара шера дукхагІа лакхъяьй завода мехкдаьтта чакхдоахараша. Къахьегамера хьокхамаш лакха хиларах, мехкаро мехкдаьтта чакхдоаха дакъа дегІадоаладара юкъе доккха дакъа лацарах, Советски Іаьдала 50 шу дузача шера завода коллективана деки делае КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС юбилейни ЦІе байрах еннй.

Иштта да укх чакхйоалача пятилетке завода мехкдаьтта чакхдоахараша баьча балхах хьахина юкъара хІамаш.

Укх карагІдаьнад завода коллективана юкъе боккха массово-политически болх бар бахьан долаш. Цунна ларде ялай шерра дегІаена социалистически ях. Цу яха юкъе дакъа лоац завода хІара болхлочо. ХІаране къаьст-къаьста а массане юкъе а тІаийду декхараш. Шерра яржай коммунистически къахьегама тІехьара ях. Тахан 2300 совгІа саг ва коммунистически къахьегама ударника цІи лелаеш. 9 цеха еннай коммунистически къахьегама коллективаш яха цІи. Сий доза цІи еннай 67 установкаиен участканен, 112 смена а бригада а. Коммунистически къахьегама ударникашта юкъе белгалбаха негаргболаш итташи бІаьнн болхлой ба заводо доккхал дезш шоай граждански декхар цІена кхоачашдарца хьокхам телаши. Царех ба, эгара хьалха, Социалистически Къахьегама Турпалаш № 5—6 йолча установка йоккхагІйола оператор П. И. Ведерникова къахьегаи Іилман ларда тІа вІаштІехьйоахача лаборатори инженер А. С. Клепова. Къахьегамера хьокхамаш лакха хиларах, коллективана общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах «Завода сийлахь ветеран» яха цІи еннай 13 болхлочоа, цу даькъе № 7/8 йолча установка йоккхагІйолча оператора В. И. Синотовна, № 1/2 йолча установка йоккхагІйолча оператора Н. Л. Захарбона, центральни заводской лаборатори лаборантиана А. Я. Кардашевана, № 5 йолча цеха оператора А. С. Коваленкона, завода керттерча механика Е. Н. Ивановна.

Коллективе беш бола массово-политически болх кхы тІа а чІоагІбаьб дукхаа организационни технически мероприятей юкъехьхьарца.

ЙоккхагІйолча мероприятешка юкъе цІераш яха мегаргйолаш я укх тайпара ярам:

Дика реконструкци яьй мехкдаьтта цкъара чакхдоахача цхьаи установкана. Укхаза хьалъяьй массехк миллион килокалори йовхал тела иш бола керда пийчк. Закхалгеи шоралгеи дІалача дика йоккхагІйола ректификационни колонна оттаьяй къаьнар дІа а яьккха: кун паркъиигаш дукхагІа да. ХІаьта из бахьан долаш торо хул дьоуха мехкдаьтта продукташ дукхагІа дІа юха екъа. Йовхал екъача аппаратура лакхе тІера шеръяьй массехказа. Къаенача конструкцие, иза кІеанга болаш йола массаш кердагІа, балха оьсарле лакхагІа ярах а отталь хийцай.

Цу мероприятей еррига комплексо йиш хилийтай мехкдаьтта чакхдоахача установка иза шоззагарга лакхбе. Цхьабакъда, цул реконструкци хІанз а чакхъяннаяц, из дІахо еш я. Цкъара мехкдаьтта чакхдаькхача хьахинна продукташ дІаьккха чакхйоахаргйолаш цхьаьккха блок оттае лаьрхІад цунна. Дукхача трубопроводий диаметр шеръергья, керда товарни парк хьалъергья, кхы а массехк насос хувцаргья. Цул тІехьагІа пхезза хІана кхетац аьнна тІаккхетаргба иза. Пятилетка шерашка дІайоладьяй чакхъяьхача кокси парафини йоаккхача процессашкара къахьегам бодаргбоацача боаккхаш хушаргболаш йола мероприятеш.

ХІанз заводе болх беш я Советски Союзе эгара хьалхара ВНИИКИнефтехимавтомат яхача института Сумгаитски филиало кийчъяьи завода болхлошцеи инженерашцеи цхьана дІакхоачашъяьи йола автоматически лини. Цу лине тІа парафин автоматически къаьстача кепашка чуюитт, гІерахьчу тІехьагІа парафина Іоакъаш цар чура хьалйоах, картона кІопангашка а яхе, тІагІолла металлически ленташ а хьаарчадий, автоматически вІаш йоттийтт. Парафин йоаккхача производстве хадача къахьегама автоматизаци яро йиш хилийтай алхха цу цехе къахьегама оьсарле массехказа дукхагІа лакхъе а мехкарча кхыча мехкдаьтта чакхдоахача заводашка хьеча парафинал эгара дарегІа хилийта а.

Дукха хІама даьд коксови производстве а.

Драбилка болх бе йолаалийтаре йиш хилийтар хьалхагІа духхьал кокс эгара болх беш хинна массехк итташ болхлой баьдара мукъабовлийта.

Пятилетка шерашка автоматизаци еш хиннай гІоина-новкъостана болча болхане а. ХІанз укх сахьата Іаьода дукхагІйола белхлой ба товарно-цацай резервуаршта гІулакх дераш. Цар кхоачашъю мехкдаьтташи мехкдаьтта продукташи йистара, уж цхьан паркера вокх парке е установкашка дІачутвхара операцеш. Контрольно-йустачий приборий цеха начальник О. М. Степахин керте латтача цу цехерча болхлой группа схема кийчъяьй резервуарашкарча мехкдаьтта боараш йисталцера бустаргболаш. Из схема хІанз укх сахьата итт совгІа резервуар чулаттача парке мара йиззаь юкъейнхьаш, хІаьта кхы а шиъ парке юкъеяхьа йолаь а я. ХІанз операторне чура ара ца а воалаш щита тІа йоалла кнопка тоІайича бІаргатургба оператора хоалийтча резервуара чурча продукта боарал.

Уж а цадна тара йола а мероприятеш производства процессашта автоматизаци механизаци яра а къахьегама оьсарле лакхъяра а хьакъехьара КПСС XXIII-ча съезда указанеш завода коллективо кхоачашъярах хьахиннай. Из болх дІахо кхы тІа а дегІабоалабергба хьатІайоагІача пятилетке. Укх пятилетка шерашка уйла кІезига тІаакхийтац производство вІаштІехьъаккхарен къахьегам Іилман ларда тІа баккхарен дешашта. Боккха болх баьб инженер Костюченко Геннадий керте латтача НОТ лаборатори. Лаборатори кийчъяьчей цул тІехьагІа юкъейнхьачеи дукхача темаех белгалъяьккха мегаргйолаш е продукце дикал къоастаеча заводской лабораторецаа юваенна йола цаІ. Цу тема чулаьцай мероприятей комплекс.

Цкъа-дале, анализ яра мехкдаьтта продукта пробаш хьаьцара графика анализ йир. Цу хала гучадаьлар, цхьадола анализаш ца йича а мегаргйолаш хухах технологически установкай болх цхьанна тайпара хушаллургболаш хилар. Пробаш хьаийра график хийца а хийна, анализаш шоза совгІа кІезигъяьй.

Шахо установкашкеи резервуарашкеи паркашкен продукта пробаш хьаийсеи хиннай лаборатори пробаш ийерий хьаьстта йоккха группа. ХІанз пробаш хьаийра болх объектай белхлошка дІабелнаб. Установкаш паркай операторийн шоаш пробаш бутылашка хьачу а нйце, еррига объекташка лаьрххІа оттаяь латтача яьшкашка чуеттаю уж. Лабораторена автомашина еннай. Пробаш хьанйеш йола цхьа саг цу тІа хайе массайолча объекте гІозла чакхвоал, пробаш хьа а нйце, яьеса бутылаш яьшкашка уттаю.

Юххера я, кхы цхьаьккха цхьа мероприяти а я. Установкай болха, установкаш бедаяца Іалашъяра структурана яьча анализе а, хІаьта эгара керттерлар — болх боаккхача опыте а операторашна йиш хилийтар пробаш дийнахь а буса а ца яйеш, шин сменагІа мІе. ХІанз мехкдаьтта продуктай пробаш бийсанна ийша. ХІанз йоацаш болх бу установкашка. Цу тайпара йиш хилар къахьегама оьсарле 2 процент лакхъем лаборантаи байсанна беча балхах мукъабахен.

Пятилетка шерашка производство лакхъенна ца Іеш, кхоза кхетам а лакхбеннаб. ЧІоагІа уйла тІаахийтай болхлой квалификаци лакхъяра, шолагІа профессеш Іомаяра. Дешара-курсови комбинате хІара шера дешаш 300—400 саг хинна. Инженерно-технически болхлошта лаьрхІа къаьстта вІащагІйехьа экономически знанеш лакхъю курсаш яр. Уж а йола курсаш яьха баьннаб 2000 совгІа болхлой. Цу доллача хІамаша новкъостал даьд технологически режим грамотнегІа лелае, производства резерваш творчески наькъаца хьагучакха. Цунна дола тоьал за рационализаторски предложенеш юкъехьахьарах 5 шера 1,5 миллион сома экономически эффект хилар.

Тахан, укх пхе шера хьабенча беррига наькъага юхахьежули шийн результатий анализ ечули тІехьагІа, завода коллектива ала йиш я — карагІдаьннар цун торонашка хьежача вІахха кхоачам балаш а дац аьнна. Пятилетка итогаш кхы а йоккхагІа хила йиш болаш яр, нагахьа еина цу балха юкъе цхьайола халонаш кхоачамбоацараши нийсдеина хиннадецаре.

ХьатІадоагІа 1971 шу къахьегане керда толамаш даларца белгалдаьйннхаргда. Коммунистически парте XXIV-ча съезда йоагІача тайпара накъаьха кийчлуш йола завода коллектив производство дегІаккхувлара керда планаш оттаеш я. ШІахарча пхе шера, эгара хьалха, еррига производства боараи лакхлургба, хІанзарча тайпара керда. ина бола, цкъара мехкдаьтта чакхдоахаи каталитически крекингеи установкаш хьалъергья, тІаккха йиш хурьа доагараш хьадара структура хувца — лакхаактанови бензинаш дукхагІа хьаергда. Хала физически къахьегам беррига а механизаци ерьа хургба, шерра юкъейоалаергьи производства процессашта а продукце дикала тІадьежаи лоаттаеча а еш йола автоматизаци.

Декхараш, йайна ма карра, дІадахача пхе шерачул чоалхнегІеи доккхагІеи да. Цхьабакъда, мехкдаьтта чакхдоахараш царех кхераш бац. Завода коллектив кийча я, шийн беррига ниц тІа а бахийча, уж кхоачашде.

Р. МАРТИРОСОВ,
В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода керттера технолог.

ЛИТОВСКИ ССР. Каунассин медицински институте вІашагІъеллай физиологеи патологеи дега сосудай система Іилма тоххаме институт.

Кердача здане чу дІанийсъяь, вычислительни центр а йолаш, дай-мехкен доазол дехьарчен техникаца Іолашъяь Іилман лабораторе. Лорашца цхьан болх беш ба укхаза химикаш, математикаш, инженераш.

Института коллективо лерзІама дукхане дешаш цаІ да телефонни радиои бувзама каналашка гІолла электрокардиограммаш дІа-хьа дийтари электронно-вычислительни машинашца уж автоматизировании хилари.

СУРТА ТІА: СССР медицински Іилмай Академе академик Зигмас Янушкевичус (юкъерво), профессораш Юозас Блужас, Анла Баубенене, ассистентка Ниола Мисюнене дог деттадалара зьел тоххаш ба.

М. Огап сурт.

ТАСС фотохроника.

ЭГГАРА ХЬАЛХАРА КИРГИЗСКИ АВТОМАШИНАШ

Машинаш ю керда завод (САЗ) — 1966—1970 шерий пятилетка беркат — хьалъяьттай киргизски столица Фрунзе йолабоалехьарча йистова. Кхоза беттоннами оттача порацо дІахоаш яхе футболни поле чукхоашал бола моттиг. Киргизски проектировщикаша, оках беттанна укказа уттаа дІалахал теркал а еш, завода микроклимат хургйолаш болх баьб. хІаьта дукха ха плалехьа здане тхоана тІа телгІеш еттаргья гІишлошъераш хьабаьна Іамо.

Эггара кердагІа йола техника чу а оттаеш хьалъяь завод чакхьялалца цхьа конвейер йолаш хургья. Еррига производственни участкашка телевизионни установкаш оттаьяй. ХІара участко миччахана а болх мишта бу хьа йиш я операторага.

Заводо дукхашка арахийцай САЗ-3502 яха автосамосвал. Цунга 3,2 тонн оагІдемна мукъаш дІакхуххьалургда, ши метр совгІа лаккхача брикеранша Іоцудоассадургда. Из машина къаьстта дукха езаннай гІишлошъерашта юрта боахама къахьегамхоштеи. Цун новкъостала цхьан минута мукъ тІаботтадургба лейхана машина чу е минеральни удобренеш дІатуьса универсальни машина яр. Складе е машиникьа тІарча ваьна чу доаг чутоссалургда. Иштта еразита «кІаьдда» дІателалургья пескара соцла.

«САЗ»-ан гІонна йола конвейер оала чутІара Іоюал, хІаьта керттерча конвейера тІа цхьаи ханна ГАЗ-153-Б яха 230 машина я. На я жаІ, сивно, ца кхоаьна лаьрхІа, кхаь оаІарахьа мура бонсабу универсальни автомобиль.

— КПСС XXIII-ча съезда шийн шера плана оттаьча Директивашка лаьрхІадар болх беш йолча заводашта реконструкци яра. чотах саена, иштта керда заводаш хьалъяра чотах а автомобилаш дукхагІа яьа. Деза мутош карахьа къаьстта автомобилаш дукхагІа аракеда лаьрхІадар, — аьлча дийц завода директора Заулова Шамаа. — Оттаенна заводашка болх бе болаш тха предприяти, хІана цун хьалхача арІан производство низаго дІакхача доахк тхо.

Азат УСМАНОВ,
АПН корреспондент.

КОММУНИСТАШ ХЬАЛХА ЛАТТ

КПСС XXIII-ча съездеи парте ЦК Пленумашеи, юрта боахамах лаьца яь решенеш толаме кхоачашъяр духьа КПСС Шелковской райкомом юхьохьарча партийни организацешк йоакхо яьй коммунисташ колхозий совхозий производства лоархІамегІарча участкашка дІаоттабаьра. Колхозашкеи совхозашкеи балха волча 734 коммунистах 85 процент бараш материальни производства сфере къахьегаш а производстве хьалха латташ а ба. Из бахьан долаш пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяьяй Шелковской райово. Ер шу пачхьалкхен планаш хІаьта цхьалолча хьокхамашта социалистически декхараши дика тІеххоачаш а даь чакхдоаккхаш йоала район. Масала, деладергІа шера 1567 тонн йоаха дезаш хинна тха 1560 тонн лехкад, е шера план 108 процент кхоачашъяьй. ПланагІа 800 тонн доаха дезаш хинна баьнадааран 976 тонн лехкад. пачхьалкхена алаг, шура, комсаш йоахара шера план тІеххоачашъяьй. дулх доахара план кхоачашъяьй.

Дика болх бара хьокхам гойтараш «Коминтерн» яхача колхозерча парторганизацера коммунисташ ба. Цу парторганизацерча коммунистий деррига вІулакхаш общественни боахам тІа-тІа лакхагІа айбара гІадерзадаь да. «Коминтерн» колхозатара укх пятилетке алхха планал совгІа кхоачай мехкага 25000 центнер алата, 15730 центнер шурий, 3920 центнер дулха. 27 процент дукхагІа лехкад бихкьа чо бола тха, хІаьта комсаш йоахара план пхеззе кхоачашъяьй. ТІа-тІа дукхагІа чІоагІлу цу колхоза экономика. Нагахьа санна ахчан доход 1966 шера 2143 эзар сома хинналие, 1969 шера 2800 эзар соманга дІакхьлар из. цІена пайда цу юкъа 865 эзар соматара 1085 эзар сомага кхоачаш лакхбелар.

Укх шера планаши социалистически декхараши иштта тІеххоачаш даь, шурийна — 110 процент, дулха — 106, тхана — 122 процент. Колхозо уж толамаш даьхад партюмои цеховой партийни организацешен коммунистий низаш доагІ-доагІача тайпара дІаоттадар, царех дукха а дукхагІа бараш духхьал хьайбаш лелалеча кхоаьа механизаторалла болх беш а кхьа дикагІа иштта хьега деза гойтаж а хилар бахьан долаш.

Беррига коммунисташ партийни порученеш йолаш, колхозхошта юкъе беза массово-политически балха юкъе хьинаре дакъа лоацаш ба. Социалистически ях доладалга, толашагІа йода опыт йоаржаелгеи Іилмана карагІдаьннараш колхозни производствашъ юкъеккуьйлгеи, колхозской юртбохама знамеш лаккхьара хадраш Іомаелгеи кийчъелгей хьалхадоьхараш цу парторганизацера коммунисташ ба. Колхоза экономика на кІоарта духтІабоал коммунисташ, хадлаиза теркалду колхозой къахьегама оьсарле лакхьяра, продукци яккхарга къахьегами махи кІезигагІа дІаахийтара дешаш. Из бохьонца баьь а деш дика болх бу Дмитрий Афанасьевич Павлюченко, Дауд Туртоев, Тала Эльдарханов, кхыбараш санна болча Шелковской районерча меттел, Ставропольски краерча а Кизлярерча а мІг хезача жа лелаерай дикагІа йолча опыта кагІдаьнараш маййра производствана юкъеккухьача жа Іуша-коммунисташа.

Еррига зоотехнически правилаши Іилман рекомендацеши тешшеме кхочашъяь бахьан долаш племенной жа лелаяу боахам а хина дІаэттай колхоз. но шерра-шера хІара бІаь жийна тІехьа 120—128 Іахар хьалхебу, хІара устагІан тІера 6 — 7 килограм тха доакх.

Къахьегарех дукхайа бараш коммунисташ а болаш йола 4-гІа шурий-товарни ферме бІарчча механизированни комплекс а хиннадІаэттай. Электромоторий новкъостала яеи да укхаза доалаш деттилга, царна доакъар деккилга, хий целаделга, помещенешкара кхо арадоакхилга. Механизмаш юкъейоалайро йиш хилийтай хІара доярлага 40—50 етт лелабайта. Массехк шу да колхозе боахама чухьера расчета къахьегамах тела аккордно-премиальни наха кІабо лабаь, хІаьта из бахьан долаш йиш хиннай колхозе экономика айе, къахьегама дисциплина тоее, наха кІезигагІа дІа а боийташ, продукци дукхагІа яха.

Шоай хьинаро ца кхоаш тІакхьет «Путь к коммунизму» яхача колхоза коммунисташа.

Коммунисто вов. Иванова кулгалдеча шурий-товарни ферма коллективо укх шера 10 бетта хІара фуражни Іаттагаре 2583 килограмм шурий яьккхай, дика ла лоцбаьб шура яккхаргІа бола мах. Са ла кходеш къахьег цу колхоза хьалха латтача доярка коммунисто Вялин Вера Ивановнас. Цо 10 бетта хІара кхоабача Іаттагара 3394 килограмм шура яьккхай, хІаьта иштта шера ше тІаийха социалистически декхараш кхоачашдаьд.

Болх эсала баьбац бокхагІбоча жа Іуша-коммунисташа. Масала, Шамаан Хажбиева хІара 100 жийна тІехьа 124 Іахар хьалхебаьб, хІара устагІанен тІера 5,7 килограмм тха баьккхад. Производственни хьокхамаш во бац жа Іуний — коммунистий Ибеков Абдуллай, Керешвили Георге.

Колхоза коммунисташа хьинар ца кхоаш къахьегар бахьан долаш цу боахамо а иштта ханал хьалха кхоачашъяьй еррига планаш. Ялат доахара план 162 процент кхоачашъяьй, шура йоахара —125, фуаш доахара — 100 процент, тха доахара — 106, комсаш доахара — 257, бахчадаарах доахара — 100 процент.

Белгалбаккха богІа, «Красный пахарь» яхача колхоза парторганизаце коммунистий болх. Укхаза коммунисташа керттерчо тІеразьяь шоай уйла — социалистически декхараш кхоачашдар духьа беча организаторски балха, хІаьта из бахьан долаш боахамо укх шера тІеххоачаш а даьд.

ХІанз КПСС XXIV-ча съезда къахьегама кердача котамашца наькъабахар духьа социалистически ях шерагІа йоаржаеш ба Шелковской района коммунисташ.

Н. ПЛОТНИКОВ,
КПСС Шелковской райкома организационно-партийни балха отдела заведующий.

Тхоьга яздо

МАССАНЕ СИЙ ДУ

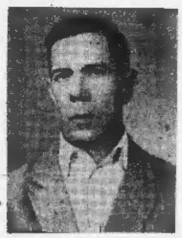

Хоза кийчьлой Грозненски ремонтно - механически завода къахьегама Аллея. Цига хьалтеха довлх пятилетка гвардейщий суьрташ. Церех цхьаммене кIел тIолла «Бондаренко Георгий Иванович, котельно-сварочни участка электросварщий. Завода ветеран, 1971 шера чотах къахьегаш ва» аьлна йоаззув да. Цу тIеххьарча дешаша хьахьокх Бондаренко Георгий Иванович фу саг в мишта болхло а ва.

...Георгий Иванович тха заводе балха веяза 1953 шера. Цу хана дезз котельно-сварочни участке электросварщикалла болх беш хьавоагIа из. Хало йиза, немецки фашистех майра леташ чакхвалараx массехк тIема совгIат деяза волча по дикача гIулакхаша дIавовзийт ше.

Завод Iойлалча деза къахьегаш хьавоагIача мастера, ветерана Г. Г. Узумова дуьц: «Г. И. Бондаренко участке балха веяча хана бурувдеттарашта эшаш йола йоккхаблочни основанеш арахеца дола дар тхо. Цудухьа хьалхагIа болх бац сварщика гIулакх довзаш вола из чIоагIа вакъавалар тхона. Цун опыти говзали тIаерзае моттиг корлйир. ХIаьта по цIена, тешшаме кхоачаш а дора шийх тайша дитар».

ХIама хера, доьвара сутара волча Георгий Ивановича денгара ди массаза довла дикхьо шиэ говзал. ЦIакхза а кхоачамбац хоачох. Цудухьа цIакхза брак иц. Ала деза, участка болх чоалхане бц. ЗIамига а цар гIалат доалийте бурувдеттараштa бокхия хьовзем хургба. Вешта аьча, царех тийша ба кхычар къахьегам. Из дика кхетаду нов. Бондаренкос. Цхьабакъда, цун кулгех чакхъяьлча моллагIа продукци сег хьажи ца везаш хул. Заводе эттара бехктоххамегIа дола сварочни балхаш де дезача хьалхагIа пуя цIи йоаккх. Заводе керда продукци ара мех хенача хана по диза декъа лацарах дукххаза Сийлех грамоташ, дипломаш тийннай цунна, баркалаш кхайкалаьц.

Дика производственник хиннa ца Iеш ишттa дика общественник а ва Георгий Иванович. Цеха профсоюза комитета председатели завода профсоюзни комитета члени волаш хьавоагIа нов. Бондаренко.

Заводе хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яхах «РСФСР социалистически яхье отличника» яхей сийлен цIераш еннай цунна.

Къонача болхлошта боккхача белхаца хIаьу Георгий Ивановича шиэ йIаьхий опыт, лакха говзал. Цо хьийха ва электросварщиккий бригадина кулгалдеш вола В. К. Бунин. Цехе дикагIболчарна болхлоех лоархIаш волча вов. Бубнина йоах: «Со а, беррига электросварщикаш а хIанз е тIехь Георгий Ивановичаца дага дувц, хьалхагIа по фу оаз хьеже мара дIаболабац кIелит - дукха лоархIаме бола болх. Тха хьехархо ва из». Иштта тешал ду нов. Бондаренкова из мел вовзачо. Ленински Юбилейни медаль леп коммунистически хьисапе валхача, къахьегача цу хьиналча саге наькъа тIе. ХIанз парте XXIV съезде сийна хьикаре къахнегаш хьавоагIа Бондаренко Георгий Иванович.

Я. ХАДЖИЕВ,
Грозненски ремонтно - механически завода профсоюза комитета председатель.

ДЕЗАШ КАРАЛЬЦА ГIУЛАКХ

Производстве лакха хьоккимаш декарах каст-каста Старопромысловски района Сийлех Доски тIа йоах «Старогрознефть» гIишлон-монтажни управлене коллектив.

Дукха ба цу управлене болхлоите юкъе йоккха опыти лакха говзали йола нах. Шоай болх бовзаш, безаш бу цар. Иштта волча цхьаннех дувца дов сона. Из ва газоэлектросварщик А. Сабиров.

15 шу даьнна мара вацар Сабиров гIишлон - монтажни управленей балха веначa хана. Из ха мара чьина йоацача цун фу говзал хургья хоаш ма дий. Сиенех кулгалдеш хиннача бригаде ученикалла хьожаву Сабиров. Коллективо безаме тIаийцир из. Ца ховчоа дIахьехеш, тIехьвусачов новкъостал деш оьмаре я советски наьха. Сабиров а инсанзар новкъостал дIа ца кховчаш. Турбаш харшашка Iоахнен уж вIашагIа хеттeн, чоалхане затхелаш яра бустам баха Iомаяора. Къаьстта хала дар Сабировна жеххдаьтта оборудованенен чанорни агрегатан монтажни балхаш деча хана. Цу чоалханеча балхаш дика кхетандар из. Цхьабакъда, шийна хула хало ца лоархIаш къахьегар.

Бригаде къахьегаш Сигаевгlар вйъ саг дар: кхо вошех-Николай, Михаил, Василий, дiъ воша—Павели. Коллективе шоаех доккхал дайташ боллой бар уж. Церех сага кулгаша хьадаь моллагIа хIама цхьаккха хьежа ца безаш тешаме хулир. Автомата санна—сиха бора церех сага дIоагIаша болх, электросваркаш говза гедар аьнк, вIашегIакхеттар турбаш. Цар санна болх бе мага Iомалурга-хьогI со, яхаш уйла йора вIамигача сиго.

Къаьстта газоэлектросварщика говзал Iомае безам бар Сабирова. Цудухьа ше балхаш чухъе волча хана шийна сввнна говзал Iомайора Абукара. БоккхагIболча вежараша санна гIо дора цунна новкъосташа. Из дича а кхоачам ца хулаш тайп-тайпара литература дешар Абукара. Иштта хулаш йола хало, хе ца къовсаш Iомаю цо газоэлектросварщика говзал. «Старогрознефть» НПУ курсаш хьейийллача цига деша а вахе кхы а лаккхъо шиэ говзал. Иштта дукха ха вIалехьа бакъвола говзанч а хиле болх бе волалу из.

ХIанз лакхаквалифицированни говзанч лоархIаш ва Сабиров Абукар. Цо баьча балха, цун кулгех чакхъяьлнача продукце лакха мах бу кулгалхоша. Ше дер юкъах а ца дуташ заочно деша а вагIаш техникум чакхйоаккх Абукара. ХIанз практически а теоретически а эванеш йолаш волча цо кхы а дикагIа, оссаперIа къахьег.

Дика производственник хилча ца Iеш дика общественник а ва нов. Сабиров. Цунах тешам бен-

кана коммунистана партийни бюро члена, болхамаш гIолахь вола секретаря заместителан кержие Сабиров Абукар. ХIаьта шийх беша тешам боабаш ю.

Нов. Сабиров болх беш волча цхьаьна бригада, бутт [illegible] дIахьехай задание 130—135 процент кхочуш ю еш. ХIанз концевой традной установка шеръяра турбаш вIашагIхеттаца, наьха дела дола ступенки товеш ю Абукар. Цо хьадеш дола хIама цхьа шишаьа баьхьвоза слесарь, токарь, сварочни агрегата моторист ва вол Сабиров. ХIанз парте съезда кхаьчо еча хана шиэ цу ца хьо беш кхаьча лакхьа толамаш довзаш хьовелта Ленински Юбилейни медаль делла Сабиров Абукар.

А. ТИЩЕНКО.

ХЬАКХАРЧ ЛЕЛАЯРО ПАЙДА ЛУ

Урус - Мартана района «Красноармейский» совхоза хьайбаш лелaдерашa боккха толам баьхкхаб укх шера. Кхоачашъяь цар хьакхай дулх дахкарей из пачхахьалкхенга доахарен план. Пул совгIа кердача пятилетка хьалхарча шера паччахьалкхенга хьакхий дулх доахара план хаьал хьалха кхоачашъяра тешшаме лард а еллай.

Мишта баьккхаб цар из толам? Хьакхарч лелаер хадзаза тIаьхьожам лоаттабе безаш гIулакх да. Болх дика вIаштIехьабаьккхача дика ебаш а хьакхарч, хIаьта дулх а сиха тIакхет цара. Укх пятилетка хьалхарча шерашка шийса болх вIаштIехьбаьккха ца хиннадаь ае дора боахама хьакхарч лелаяро, кхоачашъиндар паччахьалкхенга цу хьайбай дулх доахара план а. Цхьабакъда укх шера овлашгара эргабаьннхар хьакхарч лелаераша шоай болх. Белгал а аьха производетвана юкъейоалайир цу хьайбай продукци лакхъяра резерваш, хьалха хинна кхоачамбоацараш дига а лунаш, уж чхы хурдоацача тайпара тоабир хьакхарч лелаерий болх, кхыдараш дир. Цудухьа планагIа 15000 хьакхий хурсx кхее езаш хиннача 15700 кхейир цар. Цхьан ахача хьакхийна тIедьара планагIа 14 хурсх кхее езача 15 кхейир. ХIаьта планагI дийнахьа бусх 400 грамм тIакхетийта дезача укх шера итт бетта дийнахьа бусeн хIарачена юкъера лаьрхIача 420 грамм дулх тIекхетийтар боахама хьакхарч лелаераша. Лакха дэ цхьоболча хьакхарч лелаерий къахьегама толамаш. Иштта, П. Падерога, Г. Капитанова, В. Понамаревас В. Гончаревас шоаш лелаеча хьакхарчашта дийнахьа бусeн 609 грамм дулх тIекхетийт, хIаьта цу тайпара хьокхамаш доахараш кIезига бац боахаме. Цар къахьегамо уоро хилийтар итт бетта планах 8500 центнер дахкха дезача 8697 центнер дарегIа дулх дахкха.

Хургйолча КПСС XXIV съезда накъаболаш укх шера 9000 центнер хьакхий дулх дахкха социалистически декхар тIаийцадар совхоза хьакхарч лелаераша. ХIаьта доаха толамаш лоа а ца деш дIахо а болх бейа, хийца кхоачашдергда цар шоай социалистически декхар.

Укх шера цхьа квартал дIаяхаяц совхоза хьакхарч лелаераша хьакхий дулх дахкхара план кхоачаш ца еш. Эттара халагIча укх шера хьалхарча квартала план а хана хьалха, 20-ча марте кхоачашйир цар. Ер цу кхоачалуш, хургйолча КПСС XXIV съезда совгIата, декхара совгIа паччахьалкхенга 200 центнер дулх доахадеш деннадар совхоза хьакхарч лелаерашa. Шоай деш кхоачашдаь боаза ба уж хIанз. Паччахьалкхенга доахра дисаф 15 центнер дулх мара дац.

Геттара лоархIаме да тIадоагIача шера паччахьалкхенга хьакхий дулх доахара план кхоачашъяра хIаннзе а лард елла хилар. 1971 шера паччахьалкхенга дулха йоххка кхоабеш 5548 хьакха я боахаме хIанз. Цул совгIа 200 хьакха я укх шера паччахьалкхенна дIаяла кхоабаш а. ХIарене юкъера лаьрхIача 121 килограмм доза хургда цар.

Хьалхе лаьрхIачох, хьакхий продукци йоахарах укх шера совхоза баргбола пайда 20 эзар совгIа сомага дIаккхоачаргба. ХIаьта дIаяхача шерашца нийсйича укх шера хьакхий дулх дахкарга дIадахар нийс бетта 112 эзар сом кIезигагIа да. ПроизводствагIа дIадахдар лехдарах итт бетта 160 эзар сом пайда беннаб боахама. ХIаьта цхьа центнер хьакхий дулх дахкарга 91 сом 29 кепиг дIадахийта дезачa 77 сом 40 кепиг мара дIадоххийтац.

Отделенешкарча зоотехникашца Т. Дзантиевоцеи Б. Мутаевцеи дийцача гучадаьлар хьакхий дулх дахкхарга дIадодар лоххара ерригача резервех йоадаме хIанз а пайда ца эцалга. Кертера резерв я укхала хьакхарч лелеча фермашка дерригача белхий процессашта механизаци яр. ХIаьта совхозе доакъар дехилга, фермашкара кхо арадоахцага, кхыдараш санна доза хала бахаш кулгашца ду. Цудухьа фермашка нерттIа саянтарий хьал доттадара балха я хьеча а къахьега дезаш хул хьакхарч лелаераш. Белгальякха еза пайда ца эцаш йола кхы цхьаьккха резерв а. ЛаьрхIIа хьабахьча хьашка а па лехкаш наьхашка дехи хьакхараштa доакъар. Цул совгIа белашца нийшка чуехка комбикорм из юаш йоахкача хьакхарчий кортошта тIалег. Цудухьа дукха йоа из пайда боацаш. ХIаьта «Скотопром» тресте йолаш я доакъар дехха дика транспортераш. Уж эца еза совхоза кулгалхоша. Шоаш XXIV съезда сийна тIаийца кхы а лакхагIа дола декхараш кхоачашдеча доккха новкъостал хургда боахама хьакхарч лелаерашта уж резерваш цар балха юкъейоалайояй.

П. НОВАКОВ.

ВIАШТТА КХОЗЛАГIА

Ерригсоюзни яхье кхоалагIча кварталe хьалхара моттиг яккхарах СССР Министрий Советой ВЦСПС-ен ЦIе байрах хьожалой «Чечингушводстрой» коллективана.

Алкха укх юбилейни шера вIаштта кхаь квартaлагIа дешнад цу коллективана из деза совгIат. Бутт хьалха пхе шера план кхоачашъярах рапорт деннад хьинар долча коллективо. Итташ бульдозерaш, скреперaш, харшаш доаха машинаш, кхыйола техника я цар хIанз республика кхаьна хьатIадоагIача шера чотах балхаш деш.

ДIадахача диъ шерей итт беттей «Чечингушводстрой» механизировании колонний болхлоша эксплуатаце дIаденнах 18700 гектар керда хиш дехха хийчадь лаьтташ, хIаьта 9100 гектара планировка яй, бурув теха хьайийлай юртошкарча наха хий луш йола дукха артезиански скважинаш. Укх пятилеткагIа 212 километр лаьтта вIаз гоIала хина турбаш ехкай.

Шу чакхдаьйлехьа иаиниз совгIа массехк эзар сома маьха балхаш да, 1971 шера хьалхарча квартала задани хиил хьалха, 26-ча марта кхоачашъе — иштта декхар тIаийцад «Чечениигушводстрой» коллективо парте XXIV-ча съезда сийна.

Я. БУБНЕНКО.

Еха оборудоваш, кхыйола механизм хашмахьен тIеххиеш тоаю Ковалев Ивана кулгалдеча коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча слесарий бригада. ХIера бетта задани 120—130 процент кхоачашъю бригада болхлоша. Лоацца аьлча, болхлоша хало ца лоархIаш къадьег, хIаьта нов. Ковалева къахьегам массанечуа оссаргIа хул.

СУРТА ТIа: «Грозэнерго» ЦРМЗ ремонтно - котельни цеха ремонтъерий бригада турбина увлаш тоаеш йола.

С. Харитонова сурт.

ДИКА ТОАЮ ТЕХНИКА

Назрански района «Красное знамя» колхоза механизаторaша хьалхе кийчо йир юртбоахама техникана ремонт яра. Ахки дена чIоагIа оарцагIбаьнна хьийзар боахама специалистаи техника тоача эшаргIола запасни деталаш, кхыдараш Iалашдеш. Дика кийчйир укхаза механически мастерски а. Ерригa слесарни, токарни, кхыйола инструменташ тоаьй. Наха зувргIолча нетта хьалтехар балха графикаш. ХIаьта ремонт е хьожабир из гIулакх дукхача хана дена довзаш бола говза механизатораш.

Агрегатно - узлови хьисапе вIаштIехьдаьха леладу боахаме ремонтни балхаш. Цу тайпара уж деш лоаца ремонтанкий балха овсаре дукха лакхагIа хул. ХIаьта шиэ къаьст-къаьста декхар кхоачашдечар балха говзал доаш лакхлуш йоагIа. Иштта шоай гIулакх дика кхоачашдеш ба укхаза токарь Демченко Григорий Дмитриевичи, газосварщик Скакунов Иван Александровичи.

Гураьнье Iойш 33 трактор тоае езаш ба колхоза ремонтникаш, ХIаьта укх квартале цар кийчъе езар 10 трактор я. ХIанзале вол эпар даь мастерскера арахийцай ворхI трактор. Лоацача юкъа шиэ Т-74 маркaх йола трактор тоаль ваьлар тракторист Гришин Василий Григорьевич. Иштта дика ха йолаш ба цу балхах хIанзале шоай агрегаташта ремонт ваь баьнна кхыбола механизатораш а.

Шоай торонашкаеx кхоачамашкен хьажа а хьежа укх квартале кIезигагIа але а планал сургIа шиэ трактора ремонт е лаьрхIад боахама механизаторaша.

Сихбоаца ремонт еш ба укхаза тIехьтесеча инвентара а. Из болх бе шин дена вIашагIъелай колхозе. Механизаторaша В. С. Харченко, Д. И. Рядцов, Калениченко, кхычар мел эшар дать, даьтта а хьакха Iа дакхка дIаеттаьй дукха тоип-тайпара инвентаре. ХIанз культиваторашта ремонт ь боалаш латт уж. Ялат дIадуача сеялкашта ремонт еш хо саг хилаза. Боадола ерригa сеялкаш тоаль яьннай.

Ялат чуйаду ахх комбайн я колхозе. Церех укх квартале планагIа тоае езараш кхаь я. ХIаьта И. С. Супрунова Г. Д. Демченкос шоай комбайнаш ремонт яь кийчон лилейка тIа дIаоттаь цхьа бутт гаргга ха я. Укх квартале тоаль яргIоалам я Башиев Рамазаней, Муцухинов Iадала Iалиtеи комбайнаш.

Комбайнаши, - шерIоахама инвентари тоаеш болча наха керте оттаваь тIехдика говзал йола мастер - наладчик И. И. Гока. ХIана боахама мастерскешка ремонт еш бола наж аьхки тайп-тайпара участкашка къахьегаш бар. Из иштта дале а, хIарапена пунга дикагIа дукуредола гIулакх тIа а дулаеш лоацача юкъа нах балха дIанийсбе, цар къахьегам оссаргIа хургболча тайпара дIаштIехьбоахха хайре нов. Гока.

Иштта кхетамца шоай болх вIаштIехьа а баьккха, КПСС XXIV съезд гаргагIйелча денощка ерригa шоай техника боаккъца кхаакарча балхашта кийча хилийта гIерт боахама механизатораш. Балхах дика ха йоалаш болча механизатораша шоаш лаьрхIар хана хьалха кхоачашдергхинара тешаш ду цар балха гIуланхама.

Х. ИСАЕВ,
Облсельпрофа инструктор.

ЦХЬАН МОТТИГЕ—20 ШЕРА

Дуккхача профессех шиэ дего къоабалъяр харжа, Iомае йиш я хIараве. МоллагIа болх эшаш, лоархIаш ба холкъа боахаме.

Шийна эггара дукхагIа езе говзал я Леликова Зинаида Ивановнас Iомаяьр ю.

Юкхьанца Ставрополе колхоза кхашка бола беш яр нов. Леликова. Тiом чакхбьянна хьалхара хала шераш дер уж. Немецки фашистех майра латаш вув Зинаида да. Тхаьи санна дегадоагIа цунна кхьасаьнача кьахато из Iаьржа кхеъ шоай цIагIа бена. Бокхъ дезал бар ЛеликовагIар бар. Цудухьа дешар а дита хачал хьалха балха ела йийзар цун.

1947 шера Грозне ФЗУ (цу хена ишта вацар) деша йода Зина. Шера цига дешаш хул. Цига эшаш йола теоретически практически эванеш эц цо. Дийта къачча аттаь хуре ма лий соцо аьнна кхеталора цунна, из бакъ хинадацар. Производстве болх бе хала хиннадар, вешта аьлча, дукха ха дезар. Нагахьа санна училища хIаркхдир къаьст-къаьста хьайхавале укхаза производства процессашна дIаIомайла йийзар. ЗIамигачунгарa доккхачунга кхаччалца дерригa а цхьан бувзамах лелар: къахьегама овсарал, балха ха, продукце дикали дукхали, къахьегамен производственни дисциплина, коллективизм.

Цу хана алкоцвальни помещене чу хиннача кустарни пекарне чIоракий изделеш арахецаш яр нов. Леликова. Дерригa балхаш кулгашца дора. Къахьегама хьалаш во хилар бахьан долаш производство дегIаахара темпаш лаха яр. Цхьабакъда, шовех тийша йитача участке хьоазьр шоашка а кхы дуккхачарга а кхоачалга ховш болча Зинаидан цун новкъосташен къахьегама кхобацар шоаш.

1950 шера керда специализировании чIоракаш ду цех хьалхе йолаю. Хьалха хиннaчарва тара доацаш тоадала долалу къахьегама хьалаш, керда оборудовани Iалашъю. ДIахо йодача хана къахьегам аттача боаккхаргбола, цун овсарле лаккхъергйола ниъкъаш леха доал. Лоаца аьлча, производственни темпаш дегIокхуалалта дIаделар хано. ТIаккха цунга хьежжа эванеш а эшар. Цудухьа производстве хьалхалаттеше опыт йолаш дезар теркал а деш Москверче предприятешка Iомаяла йохийт Зинаида Ивановна. Цига во кьаэш хьалхалаттарий опыт, йоаз керда оборудовани. Цигара цIаеначул тIехьагIа нов. Леликовас дикаа дакъа а лоацаш болх бе йолайолийт керда хьалхаь цех. Арахецала продукце боьрам дикка лакхлу. ВорхI шера чIоракий изделеш арахецача коллективана кулгалдеш хул из. Цу юкъа шиэ йIаьхий опыт хьала ца еш дIа а луш бакъбола мастераш Iомабу Зинаида Ивановнас. Шоай хьехархочуа баркал а ахаш шоаш ца кхобеш къахьегаш хьабоагIа Дмитриева Нина, Севастьянова Наташа. ХIанз бригадашта кулгалдеш ба уж.

Нов. Леликова керте латтача коллективо производственни заданеш тIаийцу социалистически декхарнаш толамца кхоачашдеш хилар ховш да. Цун бахьан болх бовзаш безаш бар дисциплина лакха хилар, ца зехьа из йоаяр, кIезиен кхоьбарга социалистически кхъ лелае хари да. ЛоархIамегIачарех цаI да цаьха сакхетам лакха хилар. ХIаьта уж дешаш цкъа а доацаш, цхьан дийнахь а доацаш, масса хана балха тIа хьалхарчо планe уттаду Леликова Зинаида Ивановнас. Кхычар а пайда эца, шоай балха юкъейоалае мегаргйолаш метод я из.

Къахьегамцарча безамо, производствах дог лацаш хиларо массехк шера шие болх бахьен езалаеш коллективах къоастаю нов. Леликова. «Дика болх барах цIи хелача коллективера, ше раьза я йолаш маькх еча цеха дIаоода из. Цига чIоагIагIа эшар Зинаида Ивановна санна йоккха опыти лакха говзали йола мастераш. Керда моттиге кIезига-дукха дIашаьръялар мара кхы Iомаяла езацар цун. Укхаза а эргадоах по гIулачхаш. Эггара халагIа, бехктоьххамегIа дар хьалхагIа ше а деш дIайолалу из. Шийна хьоцох карагIдуллачохи доккхел а ва деш моллагIвар дутIаввахх. Оалаш ма - лий, дика дIадакача во хила йиш яц. Иштта нов. Леликова дIакхийтача кхы а бартболлашагIа хилар, овсаргIа къахьега кьлар маькх еза цеха коллектива.

Эггара бехктоххамегIа болча участкашка балхаш де дийзад нов. Леликовай. Из хиннай зрожжаш кийчаеш, бод кьуяш, тайп-тайпара маькха изделеш арахецаш (пекарь). Пхе шера совгIа маькха дакраш кийчдеча мастера гIонча йолаш болх баьб из. Балха тIа дIакха по гIалат далийта моттаг нийсьенаш волча харц хургдац. Цул тIех продукци кийчьяра технологи йовзаш комбинате болхло ва аьлча бакъдац.

ХIалачул доь шу хьалхагIа маькх йоттачуя эггара лакхагIйола разрид лу Зинаида Ивановайна. Цо кулгалдеча бригада къахьегам кхачарна йола масал да.

Шайна цхьаннена кхоача пхе шера задани Сийлахь-боккхача Октябра цIей тIакхоачача деношка кхоачашъяьй нов. Леликовас. ХIаьта пятилетка йоалаеча деш цун бригада 38500 тонн продукци арахийцай. Карара шу чакхдалалехьа кхы тIа а 900 тонн арахецаргъя.

Шиэ профессех, шиэ дог гIоздоахача балха моттигах доккхал лу Зинаида Ивановнас. Массанега а кхоач цун дика. Арахецача продукце дикал лакха хилийтара беш бола цIаккха а лаьгIбалийтац нов. Леликовас, цу гIулакха дIалу цо ерригa шиэ теоретически уйла, ниэ, хьинар. Дукха кердадараш балха юкъекхийлад цо. Нов. Леликовас дикка дакъа я лоацаш керда подови маькх арахецара технологически лини болх бе йолайлийтар комбинате соахк. Къаьстта гIедлугаш да комбината коллективо юбилейни шера тIаийца доккхагIдола социалистически декхараш хана 35 ди хьалха кхоачаш я деш, бедали кхыйола материалаши кхоабеш дIаяхийтарах 30 эзар сом кхоадьхилар.

Дика производственница хиларах тарра дика общественница а я Леликова Зинаида Ивановна. Цеха профсоюза комитета председатели комбината профсоюзни комитета члени я из. Дуккхача хана дена цхьан моттиге оссаре къахьегаш хьаяра боккха мах баьб. Цунна еннай Ленински Юбилейни медаль. Тахо цу шиэ вахарцара эттаре, сакъераемегIа, вIаьхогIа йола ха дIаснкнай цо къахьегама. Ленински района сийлен-Доска тIа хьалтеха доал къахьегача ветерана сурт. Грозненски маькха еча комбинате Зинаида Ивановна ца йовзаш, сий ца деш цхьаккха саг вац. «Тха Леликова» аьле боккхача безамца йоахкх цун цIи.

А. ТАРАКАНОВ.

ЭКОНОМИКА ЧIОАГIЛУШ ЛАТТ

КПСС XXIII съездо хоадамболаш белгалдир боахами культурен дегIакхувлара деххараш кхоачашдеча моттигерча Советий лоархIам айбе безалга. Из даиц дага а леттаци, укх тIеххьарча шерашка город Гудермеса къахьегамхой депутатий Совето дукхагIа теркам тIаухайт экономика дешашта, каст-каста увттаду уж дуьна исполкома заседанешка, Совета сессешка.

Геттара хьиннар вIдейна къахьег района юрта боахама къахьегамхоша КПСС XXIV съезд курра [illegible] хоам къахьача денз. Дукхача коллективаша «XXIV съезда — тха ударна къахьегам» яхача лозунгаца къахьега болабар цуьнца тIаувттача к[illegible] дегIакхувлара. Цар хьалхара лаккха декхарашца хьехаш цу бахьан хьаькъехь болхлой.

Дукха дукхагIа ба хIанз тха колхозашта тIаболагIа пайда. Нагахьа санна 1966 шера цар баь пайда 1759 эзар сом хиннабале, 1969 шера 2253 сомага дIаккхьачар из, хIаьта укх шера итогаш йича из цифра кхы а йоккхагIа хургья.

Хьоттаха хьалаш аьттув болаш хиннадие а, тха колхозашта боахама хозяйствани укх шера во хьувкьаш кхебалгар. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 24 центнер гурьба дул кхат чудера цар, йола 17,3 центнер болча.

Эггара дикагIа бола хьунагIаш кхебалгар «Октябра 40 шу» яхача колхоза кхаш лелаераш бар 1290 гектараш хIаране тIара 31,5 центнер ка бола ялат лаьхар цара. ХIаьта цу колхозера Аланоев Хьамзата кулгалдеча бригада хьалхара шоаш ялат чуйийир. Шоаш 310 гектарга хIарене тIара 35,5 центнер ялат чуйийир. ВIаштта цу шера РСФСР Министрий Советей ВЦСПС-и керара кара тела цIе байраха хьежа ду боаэхама коллективо ялат хьувкьада лархьа цун доаш.

Локха толамаш доахаш я «Кавказ» колхозера СССР Лакхьарча Совета депутата Арсамбиева ЯрагIе куьталху бригада а. 400 гектарах хIарене тIара 30 центнер ялат чаьлга дар.

Дика аьттув боалаш къахьийгад укх шера района дуга кхелеташа а. ПламагI ворIар 30 центнер болча хIара гектара тIара 45 центнер дуга кхайса «Гудермесский» совхоза дикагIбола механизаторша. Во доп хьокхамаш «Степной» кхача совхозен цхьаболча звеньяш е. ХIанза цу колхозерча мо 60 гектар долча кхай хIара гектара тIара 35 центнер дуга ла кхаз. Цу колхозера кхаз- [illegible] пена моттиге цхьаьне а кхебалгар.

Лакха толамаш даьхад района кхела лелаераша а. Цу культура белхаш кхьялгхаш «Кавказ» колхоза кхаш лелаераша. Юкъера лаьрхIача цу тIара 343 центнер мор гектара тIара 343 центнер мор за овлаш дахыар цар. Кхы а лакхагIа бар доккхам цу боахалонца «Х. Муцулган» кхоалхача звено, 400 центнерга дIахьдахар цар хьакхаш.

Белгалболха безаш дика къахьийг пятилетка тIеххьарча шера района фермай коллективаша а. Советскера 10 бетта кхьакхечуюа нийсйича 32 процент дукхагIа я укх шера и шера кхьакха шура. Дикка лакххенний боахамашка хьайбай продуктивность а. ДIадахача шерашца нийслача хIара Iаттагара 2700 килограммаш дIахдадаьа шура хиний. Царех цу Яьвика Анна, Исаева Арапат, Баталова Заира, кхыбараш.

Района юрта боахама къахьегамхоша КПСС ЦК июльски Пленумо бе реш кхоачашдеча хоадамбола болх мероприятешь белгальяй. Цар лаьрхIа 1971 шера кхойна гектаре тIара 25 центнер ялат дахкха, шекара свекла — 230 центнер, хонгаш — 70 центнер.

Из декхар тхоа кхоачашдаргдолаш хьагIат боахамий хьакха а латташ толамаш, гIадаш тхa хьахараш, гIадагIа, тха шера кхебертболча дуьхьахья тха кхаш лелаераша еллача ларда. Лоацшча, юкъа дикагIйолча хана дIаддийра гуралх дуь ялаташ, шиб жаьхий, хьайбаш лелетIа Iандора лахара мел эшар лаьд.

Тха юртахошта доккха новкъостал лоаттаду город Гудермесер-ча дукхача предприятий къахьегамхоша. Шераша — цу шерашка тахдаьрнка бувзам юртахой кхоалхье хьалхара поэтаддлы практически кулакхьа доккхагIдолча хулийтар цар. Цар заводa локомотивни депо. Гудермес станце, кхетта цара ерригa хьоалхала оборудовани тIакхал. Технически новкъостал йола в ботгIа а кIелдигIа кулатуран цIа хьогIа.

Бахамий экономика чIоагIъялара хьежа эргадоавалу хулалатта. Вобт хьалхара ца гIлошта кхебат а. Укх тIеххьарча шерашка доалу по колхозашкара кхеча завода, лоалча хьакхоам доах кхоалхеча культурни бахьешт из кхоачаш. Чьа хьаьлхьа я кхаччахьара цIар ХIанз кхьакха лаьрхIа цу культурни бахара.

Хьаьхье 8 эзар квадратни метр йола цIенош. Керда хьалъяьча 2 эзар дешархочо лаьрхIача бешкоде дешаш да хIанз юртахошка берaш. Цу юкъа хьалхиннай районе бийь клуб, больница, 25 километр дIоахал йола водопровод, 30 километр некъ тIа асфальт баьллаб, 2500 цIагIа газ баьллай, иштта дукха кхыйола объекташ хьалъяьй.

Районе хиннача хувцамаш мел доккха да ха безам бар Энгель-Юрта вала мара везац. Укхаза тIеххьарча хана кхерда хьалъяьттаб 640 дешархочо лаьрхIа школ, шин этаж йола колхоза правлене контора. «50 лет Октябрю» йола клуб, 100 бер лаьрхIа беш, хIанз хьалъеш да хьехархой бадмI лелах ва хоргбола доккха цIа, кхыдараш.

Керда цIенош лоаттаеш юрта кхуьгча ло ца 100 цIенош дин. КПСС XXIV съезд хургйолча гаргара гIертача дениошка кхьаха бахьа кхаро ювлаш дIаяхийтаро хьалхарча шаьй йоаччанега къахьегамхоша лахашта социалистически декхараш кхоачашдергдолаш дикакарр [illegible] денна деххар лерхI ду.

У. ИСМАИЛОВ,
Гудермески горисполкома председатель.

Дозал дехьара

Социализма мехкашкара хоамаш

УКХАЗА ХУРГЬЯ ПОРТ..

ВАРШАВА. (АПН — Интерпресс). Балтикацарча польски хии доалонна Листе, Гдына юхха. Вестерплатте яхача мыса наййсса дехьарча бал|оранъа хаетта хьалъоттаргья алкха массови мухьаш доассадеш хургйола керда йоккха порт. Северни (Къилбаес дехьара) — иштта ц|и тиллай цунах польски доккараша.

Х|ана цига хийцца д|адолаленнад кийчон балхаш. «Роз гвязда» яхача лаьтта хьалдоахача ина болча машинир эзараш тоннаш лаьтта хьалдаьккхад, хургйолча порта бух к|оарг а беш. Хьалхарча рг|ан объекташ — углевозаши 100 эзар тоннага кхаьачаш дедиер кхухьа танкераши чуйутта ши причал. Ленточни конвейерий система йиш хулийтаргья денней бийсанней 50 эзар тоннага кхачачалца к|ор кема т|а буттен 100 эзар тоннага кхаччалца мехкдаьтта берда т|а д|ат|аувзеш.

Гданьски заливе 3400 метр й|аьха волнорез оттае лаьрх|ад. Къаьстта ший тайпарча коллекторо шийна чулеацаргья лаьттана к|алхара ерriга коммуникацеш, турбопроводаш, ленточни конвейераш. Гданьскерча Северни портана бувзам хургба духхьал т|ода дача машинаьякъа тоннага г|ола. Северни порт биэвача низана эксплуатаце х|аелча, цо шера 30 миллион тонн мухьаш чаккдоахарда, вешта аьлча республике х|ина болх беш йолча еррига порташа миссел.

ПРАЖСКИ МЕТРОНА

ПРАГА. (АПН — Прагопресс). Чехословаки «СИМЕКС» яхача арахьарча торгови объединенеи советски «Техноэкспортан» юкъе соглашени яй хьалъеш латтача пражски метрона тайп-тайпара оборудовани лоаттаяра хьакъехьа. Цунга хьежжа хьат|адоаг|ача шера хьалхарча квартале а дена Праге кхоачаргья пхьалкха — из кхоалаг|а — проходчески шит. гидравлически укладчикаш, бурвлетта аппаратура, экскаватераш, бульдозераш, и. кх. д|. Советски Союзо иштта 4 эзар квадратни метр гаргга мрамор а яйтаргья хьалъеш хаттача метро вокзалий интерьераш яга. Иштта трассерча монтажни балхашта проектни документаци а яйтаргья.

СОВЕТСКИ КНИЖКА ДОТТАГIИЙ

СОФИЯ. (АПН — Софияпресс). Витоша Бульвара т|ара Максим Горьке ц|ераг|йола книжкай тика дика йовзаш я Софие бахача нахи. Ухх т|еххьарча ха на советски книжка доттаг|ашта юкъе ч|оаг|а дика довзах|аш йола культурни центр а хиина д|аэттай иа.

Х|ара денна тика на|арга юкъа сох укхаза книжкаш даьхьаш йоаг|а «Печатни произведения» яхача торгови организаце машина. Царех х|ара денна юкъера даьрх|ара 1500 книжка наха д|аэш. Массаза а тика т|а ухараша юкъе ниййсалу лакхерча дешара заведеней преподавателаш, журналисташ, инженераш, белхлой, студенташ, хьехархой. Советски политически, художествени, технически литература вердадараша хьеж уж, цар за ерра |омаю «Межкнига» яхача Еррига-союзни объединене бюллетена столбцаш, каталогаш и. Даьча лоархIамаша хьахьекхачох, тика белхлой х|ара денна советски книжка кхо эзар доттаг|чоа хьалхаца увтт.

П. ДОНСАНЛИЕВ,
болгарски журналист.

ЛАЬТТА ОАХИА ГИГАНТ

ПХЕНЬЯН. (АПН соб. корр.). Рёнсонски машинашъеча завода коаналарех аральнийай кердача продукце хьалхара образец — лункха ковшаш йоахка лаьтта оахие машина. Из хий уха канадаш даха лаьрх|а я, х|аьта, специалисташа даьча лоарх|аме|а, 2500 лаьтта оахача болхлочо дер ле могаргдолаш я иа. Кердача агрегата габариташ тамаш дйташ я: й|аьха — 35, шера — 6 метр. Хьалдаьккха лаьтта ленточни транспортераца хьалдаьккхача моттигера 40 метр гаьна д|аккхувс.

В. ПАРАФЕЕВ.

МАЛХБОАЛЁН ПАКИСТАНАГА ДЕНА ДОККХА ВО

..Зулам кхаьчар 13 ноябре сецца. Малхбоалехьарча Пакистане баха дукхаг|а бола нах ч|оаг|ача эвбарах бена болча хана. Ч|оаг|а мух баьлар Бенгальски заливагахьара. Шаьхха тамашийна ч|оаг|а ч|оаг|белар из. Х|аьта ахы а массехк минута дьнавча г|олла михо 10 метр лакха айбаьзи оарц листта нах бохача Хатия, Бхола, Согария, Санбуип яхача г|ойреша а Ганг яхача хии дельтe ухкача кхьча г|айреша а т|абежаб. Iаьржача моркхаша къайлаьккхаво сигале. Хьакъела сабелгало къайла а хьош, б|арга белла ц|еиг ца гуш баьлайирлар аре. Вокхха чи оарц шейна духхьала мел нийсенна х|ама Iошаьр а деш, форда йистерча лаьттана т|аккхийтар. Массехк сахьата тIл г|еш отташ Iаьржа хоаг|ача хии к|ал нийсьелар 200 гаетта г|айрен Бенгальски залива йистапара районаши.

К|езиг-к|езига луш лаьс|дала даьлар хий. Уизаре сурт дар хьайнача |алама низо х|алакьъча моттигашта т|ахиндар. Шеном гаьнаш, кхыдола г|ирсаш, — лаьттан т|ара ураг|а мел яг|а х|ама хивой михой д|айихьаьр вор|х| эзар квадратни километр сонг|а йолча моттигера. Зулам хьайнача районе цхь миллион гаргга саг вах. |одаьхна машинаьякъаш, т|аьш, электропередачай линеш, дохадаьа |алаьмате йоккхача моттигера юртбоахана лаьтташ кхаши. Ииза йоацачо даннег|а! из, хатар бахьен долаш 600 эзар тонн сонг|а а|ат. |алаьмате дукха доахан дайнад. Шоай баха нах а т|ехьа |ошаьр-яьй б|арча юрташ нах баха пункташ. Официальни даннег|а, бокъоина х|алакдаь д|адаьлад 2 миллион сонг|а ц|еноаш.

Сихха оарцаг|а а яьнна, чубаха ц|еноаш даа х|амеи доацаш бисача миллионаш болча наха новкъостал деш я Пакистана правительство. Мекха президент Яхья Хан хьалхаг|а планаг|а чаккъяха оттаь хиина еррига мероприятеш юха а яьха. Малхбоалехьарча Пакистана керттерча городе — Дакку венап боахам юхаметтаоттабареп новкъостал дарев балхашта ше кулгалдар дукъа.

Беррига мехкара дорийи медицински болхлой бригадаш ух Дакку а Малхбоалехьарча Пакистана кхьча городашка а. Бахача наха вакцинаци ю тифи холерей д|а-юха ца даржийтар. Фухьа — уж инфекционни лазараш хьайна моттигаш гучаьйнпай хатар хиинача цхьайолча районашка. Бахача наха продукташ, молаший, молхаш, сагтата эшаш йола кхы тайпа х|амаш тел. Т|аккхача хала йолча моттигашка ядача районашта самолеташ т|арей вертолеташ т|арей парашютисташа чутесс новкъостал. Д|а мел хьежача б|аргагуш лаьтт эскархой чаьтараш — во денараьшта новкъостал де яххийтай эскархой подразделенеш.

Новкъостал ух дуней т|арча тукккача мехкашкара. Малхбоалехьарча Пакистана Читтагонг яхача порте кхаьчал продукташ, молхаш, витаминаш. К|адаш ийна даха «Медногорске» яха советски кема. Читтагонге бахача накъаг|а советски морякаша к|алхарвьаккхал хатар хиначадий нахь йоаккхача талг|ено берда йистера 90 миль гаьна форда чу вихьа вихь пакистанец, цу даькъе ший берана хиина кхалсаг а йо-

Советски кема капитанагара мухьаш д|аедача хана, хатар хиинараьшта новкъостал дара дешашта волча комиссара А. Р. Чоудхуре дег т|ара баркал аьлар советски халкъа «Малхбоалехьарча Пакистане |аьржачa хиво |оббахараьшта ц|енача дег т|ара новкъостал дарах». Ио белгалдаькхар, советски халкъа новкъостало сагото т|аккхаьчаранкара бала оттача боаккхаргхилар.

20 ноябре Ерригача Пакистане |аьрж лелла |аьржа байракхаш хьалъэхкаьр. Г|айг|аве баха шоргтига кег ловзаш городий улицашка г|олла лелар дукккача наьха процессеш — из ди «XX-ча б|аьшерен йоккхача катастрофа» (укхаза иштта ц|и тиллай цу циклонах) боабьраш дагабохара къаман таьзета ди да аьнна хьакхайкадьа Пакистане.

Циклонаш — Бенгальски заливе каст-каста хулаш х|амаш да. Лаьттан т|арча цу районе уж хьахул атмосферни явлени укхаза ц|аьхха хувцалуш хиларах. Х|ара шера 15-нега д|аккхоачаш циклонаш хул Бенгальски заливе. Дукхаг|а йолча хана апрель беттагара октябрь беттага кхаччалца. Цхьабаккъда, селлара доккхий зенаши ауламаши х|анзалча цхьанна а циклоно даьдаш.

С. БУЛАНЦЕВ. (ТАСС).

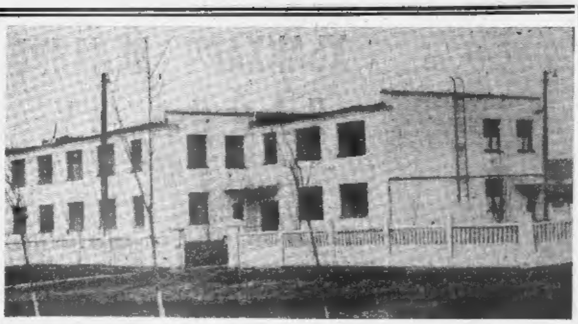

МЕХКДАЬТТАХОЙ БЕРАШТА

Доккха сонг|ат хиинад укх деношка Малг|абиид мехкдаьттахой берашта. 140 могтиг йола детсад хьайийлай цига. Доккхийча, сийрдача ц|еношка бераьшта мел эшар да: ц|ена меттеш, берий х|амаш чулоаттаю тумбочкаш, тайп-тайпара ловзоргаш. «Малгобекнефть» мехкдаьтта управлене ши б|аь сом хьожадаьйр сада ши х|ама оил.

Заведующе Погорова Фатимас дика кулгалду детсада. Фатима бераш дезаш а цар оамалаш дика йовзаш а я. Хьехархой говзал йола комсомолка хьалха воспитатель йолаш болх баь я. Республикерча дикаг|йолча детсадий балхага хьажа ихай Фатима, пайдане дар хьаьцдар дукъа. Цудухь о|аш т|ехьдьнад дуи бераьшта |илли, оаххарий, оалхазарий, чхьаьрий довзаргдолаш тайп - тайпара уголокаш хьие. Сале иштта хьех музыка а.

СУРТА Т|А: (лакхехьа) Малг|абикера керда детсад. (лохьехьа) Бераьшта музыкальни урок луш йола С. Иванова. Хьат|адоаг|ача керлача шера шоай «артисташ» кийчбеш я из.

С. ХАКИЕВА сурти тексти.

КЪОНАБАРИЙ КЛУБ

Грозненски № 1 йолча юкъерча школе «КИД» яха клуб я. Дукхаг|дьача бераьшта хоаш хила мег цу яхха, алапа малан. КИД — къамашта юкъерча машара клуб яхал га да из. Дукха пайдане г|улакхаш дараг|дьннад цу клуба членашта. Царех цхьадараш дувцарга вай.

Пионерашта дукхадезаш да цу клуба активисташ о|ашаг|делла «Пионерски почтамт» яха ловзар. Сенах лаьтт из? Хьалхаг|а шоай ханарча социалистически мехкашкарча бераьшка къахаташ д|адохьийт бераша. т|аккха царгара юха дена къахаташ массеих темах декъ. Масала, мекха |алам, цун промышленности юртбоахами, культурах искусствои, пионерски кагирхойн организацей балхаш иштта кх. д|. Д|ахо, массехк пионерски отряда юкъера пионераш — почтальонаш хорж. Дукхаг|ча, даькъе цу юкъе хул истори, географи, литература дика ховш йола художествени самодеятельноста кружкера бераш. Цул т|ехьаг|а почтальонашта репетици ю. Х|ара почтальонага духхьал цхьан мехкара дена къахаташ. Мара хилац, цу мехкарча къамий дувзар е пионерий форма йихий кийчнелий хул почтальон.

Массаза а х|ана дац аьнна «Пионерский почтамт» яха ловзар классера болх мо д|ахьош да. Цу ловзарга класс кийчъеш дерригача бераша дакъалоац. Классе дикаг|а гургдолча моттиге «Къамашта юкъерча доввашта, хьакхашта, оалбезамашта духхьал да тхо. Тхо къамашта юкъе машар лоаттабераш да», яха В. И. Ленина дешаш т|адола транспарант хьалъол. Цепашта Вьетнама Польша, Румыни, Куба республика, Венгре, кхыча мехкашкарча пионерски организацей значокаш т|оаххха д|а юха кхухьа монташ д|анийсьар. Цига д|дьа да цу организацеша кхоачашдеча балхах лаьца. Парташ т|а нетолаш т|а почта ехача мехкара суръташ, материалаш т|айола альбомаш дада, пенах доахкача картан т|а хьахьекхаб къахаташа баъиикъ.

Ловзар д|ахьош волчо цхьан мехка, масала, Венгре ц|и йоакх. Цу мехка бахача дешархошкара дена письмош чудоахка т|ормиг бола пионер хьалъай, а вале массанена хоаш |одеша воалу письмош. Цхьабаккъда къахат ц|ерхочунга д|аккхачийтац, цкъа цо из вокх шийна дика бовзалга гучадаккхалца. Почтальона деча хаттараьшта жоп дала деза цун.

Дика кийчлий хул берам цу ловзарашка, цудухь сиха в нийсса а хаттараьшта жопий лу.

«КИД» клубо иштта чакхйоах машара фестивалаш. Цига бераша бех вай республикера тайп-тайпарча къамех бола нах, социалистически мехкашкара баьхка хьакший. Цу тайпара ла т|еххьара фестиваль лр американски агресена духьал турпал латтача Вьетнама халкъа хетаь. Цига берашa бийхабар № 5 йолча Грозненски профессиональн - технически училище деша баг|а кагирхой. Х|ана уж кагирхой дийша а бьна ц|абалаб, цхьабаккъда, № 41 йолча школацара бувзам х|ана а ходдабалбац цар.

Грознера № 41 йола школ массехк шу да Сержен-Юртарча юкъерча школаца бувзам лоаттабу а. Доттаг|ал хоттаденнад цу школай къоначa интернационалистий а. Дукхаг|айола мероприятеш цхьан д|ахьу цар.

«КИД» клуба бераша письмош яздy Бакурча №№ 46, 94 йолча школай дешархошка. Уж школаш мехкдаьтта доахача промыслашта юхе яда, цудухьа шоаш ухийтача письмош т|а цар дувц шоай даьна мехкдаьтта доаккхача промышленносте доахача толамех, т|ехьа т|ехьаг|а хоалуш йоаг|ача шоай городах.

Иштта саккъердаме я «КИД»-а клубе.

В. НАТАЛЬЧЕНКО.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

Вай республика болча наьха хьашташ дика кхоачаш а деш, тха фабрика коллективо, ихе шера план ханал хьалха кхоачашъергья аьнна дош деннадар. Шоай дош оийленца кхоачаш а деш, ноябра хьалхарча деношка кхоачашйир фабрика болхлоша шоай пятилетка. Бахача наха ихе шера планаг|а 5592,0 эзар сома наьха г|улакхаш де дезача д|адахача 4 шеран 10 беттен кхоачашдаь г|улакхаш 5657,7 эзара сома наьха да. Вешта аьлча, планаг|а даьрх|ачул сонг|а 65,7 эзар сома наьха бахача наха г|улакхаш даьд фабрика коллективо.

Укх пятилетка шерашка дикка лакхбеннаб Грозне бахача наха деча г|улакхий боарам. Масала, 1966 шера цхьан сага даь г|улакхаш 2 сомаш 67 кепиг наьха хиннеча, 1970 шера итт бетта даь г|улакхаш 4 сомех 41 кепиги наьха да.

Бахача наьха заказий боарамаш дуззадеина да тха фабрика наах кхоачашъера г|улакх, х|аьта тха болхлоша хьаду баракъа дика, хала дарга хьежжа дукхаг|а хул заказчикаш. Ихе шера дикка т|аккхийттаб оаха г|улакхаш ду нах. Вешта аьлча, 1965 шера хиначул 5 эзар сонг|а дукхаг|а ба тха заказчикаш.

Уж толамаш ши-шег|а хьахиндац. Пятилетка х|айолалушше партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша дика о|аш-т|ехьбаьккхир фабрика коллектива къахьегам. Шерра йоаржайир х|ара ателье, мастерской болхлошта юкъе социалистически яхь. Х|аьта ерригача фабрика коллективо город Орджоникидзерча вилпошива фабрика коллективаца яхь цаьцар. Х|ара бетта, кварталах, шера белгалйоах оаха социалистически яхьа итогаш, х|аьта котбаьннараш деза сонг|аташ телара белгалбоах. Дукха балхаш даьд фабрике керда кадраш кийчъяра, цар говзал кхы а лаккъяра. Ц|акача ихь ах шера 30 сонг|а баржкъаш доахараш кийчбаьб фабрике. Уж берригаш шоай балхах дика кхеташ, декхараш дикаа кхоачашдеш ба. Царех цхьабарех ательей, мастерской кулгалхой хиннаб. Масала, закройщикаш нов. Акопов, Овезов керда хьайийлача ательешка заведующелла хьежабаьб. Керда болхлой |омабарах, закройщикий говзал лаккхьарах о|ашт|ехьаьннад кхы а 16 керда бригада о|ашаг|итоха. Х|аьта пятилетка хьалхачча шера 782 саг хилра па хиинача, х|ана 979 болхло вэ фабрике.

Пятилетка йолаелча дено дукхаг|а уж эпача моттигашка дукха керда ательеш хьайийлай оаха. Иштта кхалнаьха, ма|ача наьха, берий баракъаш деш ба Первомайски улицаг|а хьайийлача ательe. Дукха ха йоаццаш Грозне Комсомольски улицаг|а вай республике хьалхара хьайийлай кхалнаьха галантерейни х|амаш еш йола ательe. Х|аьта 1968 шера болх бе доладелар керда хьадийнала модай Ш|а. Проектаг|а даьрх|ача низаг|а 400 эзар сома наьха баракъа ярхеца дезаш дар модай Ша цхьан шера. х|аьта а цу проекта низага кхаьчар из бола д|абодабаьча хьалхарча шера. Шоай торопашка а хьожа х|ана 600 эзар сома наьха баракъа ду модай Шея коллективо. Модай Шея помещени царг|ата хилараx о|ашт|ехьааьлар производство юкъе толашаг|а йола технологи яхьа, вешта аьлча х|ара бригада 16 саг а волаш. Бригадин методаг|а о|ашт|ехьбаьккхар болхлой къахьегам. Укх т|еххьарча ших шера цу методаг|а болх бу фабрика чуйоаг|ача еррига ательеши мастерской. Из бахьан долаш балха оасарле 20 процент лакхъеннай. Ч|оаг|а терхам т|ебохийташ да тхо д|ахо йолата зана балха юкъе прогрессивни методаш кхалъара а. Оаха балха юкъе кхаьба дерх|ача толамаг|а йолча методаша экономисташа кхачох шера 33 эзар сом пайда дургба. Наха болча автоттана фабрика ательена, мастерскойша скользящи графикаг|а бу болх, вайна ассалхарча республикашкарча, областашкарча индпошива фабрикай ательена о|инранна ихе лийнаь шера болх ца бета.

Шоай декхараш дикаа кхоачашдеш йола коллективаш дукха я ательешка. Ихе шера план кхачачарeл хьалхаг|а кхоачашйир № 5 йолча ательe (заведующи Бондаренко Н. И.), № 8 йолча ательe (заведующи Ульянова А. А.), № 4 йолча ательe (заведующи Н. Йошукаев).

КПСС XXIV-ча съезда сийна социалистически яхье а отта, шоай низ, хьинар ца кходеш пятилетка т|еххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра къахьегаш ба тха фабрика болхлой. **З. ЭРБИЕВ,**
Грозненски индпошива фабрика [illegible]

Сатем телхабераша, йорта бохоча малара т|ехьа баьнначарца социалистически общежите бокъонаш телхачарца, хулиганашца, ц|аккха машар хилац советски наьха къаьнча эамах юхе дисса зуламе х|амаш шоай оьлаш а т|ехьа д|адаха г|ерт. Административни органаша даим хьовсам лоаттабу зуламашка. Социалистически порядок лоарача общественноста лоаца даьра а т|ехьарча хана ч|оаг|а лакхденнад. Цхьаккха административни орган ма ший болх о|ашт|ехьбоаккхаш венитатни активаца, общественникашца айха бувзам ца лоаттабеш.

Х|ана вай республике 700 сонг|а добровольни халкъа дружина я. Царна чувоаг|а 17000 дружинни.

Цу къахьегамхоша шоай лела-мах о|ашаг|ьеллача организаце деятельноста лостам тел юхьанцарча партийни организацеша. Дружинашта кулгалду районий городской халкъа дружиний штабаша. Штабашта кертте латт КПСС райкомийи горкомийн секретараш. Бокха лоарх|ам болаш я халкъа дружинаш городашка, юрташка кхыча нах бахача пункташка общественни порядок ч|оаг|ъера.

Шай г|улакх дика леладарах ц|и йеза ла М. И. Карталиев командир вола «Красни молотера» дружина, Н. А. Неткачев командир вола Ленински районера специавтохозяйстве дружина. Иштта я Грозненски района № 1 совхоза дружина, НПУ «Октябрьнефть» дружини, дукха кхычараш.

Вай республике б|аьш дика ентузиасташ — общественникаш ба. Беррига шоай низ, хьинар ц|алу цар наьха сатем, общественни порядок лорабьра. Иштта Грозненски районерча участкови инспектора милице э|амаг|волча лейтенанта доккха новкъостал ду № 1 йолча совхоза дружинникашa электромонтера В. П. Гарцилин, шофераша Абуева Адкана, Курбанова Кюре. Доккха дакъа лоац цар социалистически доалахье лежкха ца яйтаре а хулигански г|улакхаш юхадеттаре а.

Масала, цхьадола харцахьа х|амаш дарах совхоза шоферашта Эльмурзаева, Доццова, Табанова 10 сомагар 20 сомга кхоачаш штраф техар.

Общественни сатем лорабара доккха ентузиаст ва пенсионер Х. К. Темирханов, Черноречерча милице организашта дика новкъостал ду из паспортни бокъонаш ниййса лелаяра. 500 сага паспортага хьажаб. Царех 25 паспортий режим толхаьб дар.

Нефтемаслозавода шофера И. А. Востухина ше кулгаллеча домоуправленера дружина болх дика оттабаьб. Укхаза х|ара денна 12—15 саг дежурстве аравоал. Доккха новкъостал ду цар милице болхлошта. Андреевски долине бахача наьха сатем лорабара.

Республика милице чурча г|улакхий министра приказах дикаг|а болча дружинникашта сонг|аташ тийлар.

Грозненски леспромхоза ОРС-а тракториста Межидова почетни грамота енний Сельдуха дехьад из сонг|ат? Укх шера апрель бетта милице э|амаг|волча лейтенанта Шамаева гражданина Юсупова холш бир, шийга течно болаш цхьа — цавоза саг т|ехьалела сона, аьнна. Шамаева дружинникe Д. Т. Межидова новкъосталца кхераме зуламхо каравоаьир. ЧИАССР чурча г|улакхий министра баркал аьлар Грозненски рыстрой управлене слесара Ю. А. Горшкорову. Милице э|амаг|ча сержантаца Муцаевца Петропавловски яхача шоссе т|а кхалсагах кулгаш тоха веиа зуламхо сошнир дружинника.

Дружинникаша даь дика х|амаш |алаьмате дукха да.

Х|аьта а тоьъам болаш леладац харцахьа х|амаш лелдераша индивидуальни кхетаме болх. Вай республика дружиний опыто хьахьокх, партийни организацеша социалистически законность ч|оаг|ъяра коллективаш дика оарцаг|йоахача, зуламхошца наьха сатем телхаберашца лелабеча къовсамо дикаг|а найда лулга. Из кхета а деш шераг|а юкъьола еза общественность общественни порядок лорабра.

Б. ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ,
Нохч-Г|алг|ай АССР чурча г|улакхий министерства политико — кхетама балла отдела инструктор.

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

ХАОТТАМ

Тахан республике г|оллеи Грозне моркхаш а йолаш, цхьацайолча хана к|езиг-дукха доа а лелхаш, малхбоалехьара г|аьххьача боарже мух а хьекхаш ца хила а фегара температура республике г|олла 0 градусагара 5 градусега, Грозне 0 градусагара 2 градусага кхоачаш шелал йолаш хила а тарлу.

9 декабрера 12 декабре кхаччалца моркхаш а йолаш, цхьацайолча моттигашка доа а доалаш, хеалхарча юкъьге наг-нагахьа лаьг|о лоа а лелхаш, малхбоалехьара г|ийло, г|аьххьача боарадга кхоачаш мух а хьекхаш ца хила а фегара температура бийсанна 0 градусага кхоачаш шелал йолаш, деношка хьалхарча юкъьге 3 градус шелалгара 2 градус й|овхалга, вокх юкъейисача хана 1 градус шелалгара 4 градус й|овхалга кхоачаш хила а тарлу.

Метеостанци.

1958 шера Советски Эскарера г|улакх даь вьнна Галашка ц|авоаг|а Алма-Атински кинотехникум чакхьякха вола Алиев Тап. Цу хана дехо шийи профессех болх беш хьавоаг|а из. Х|ана Сунженски районерча Первомайски киноустановка мастер ва из. Киномеханикашта хьалхара кинош хьокх, рекламаш язъю, кхыдола балхаш ду хьинар долча э|амаг|ча саго. Дика а планаг|а доаг|ачул дукхаг|а а шоашта кинош хьокхандаь дукха веза из юртхошта.

Укх деношка вай республика кинофикаце управлене ихе шера план ханал хьалха кхоачашъярах, г|алат доацаш кинош хьокхарах ц|е байрах елар Тапи мастер волча киноустановкана.

СУРТА Т|А. Алиев Тала.
С. Хакиева сурт.

Ладувг|а, хьажа

РАДИО
8 ДЕКАБРЬ

6.30—Юрта |уйре (эрсий меттала). 6.40—Ашараш. 6.50 — Реклама, хоамаш. 7.00 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Музыкальни передача. Нохч-Г|алг|ай музыкальни фольклоре г|олла ниць бер (нохчий меттала). 16.00 — КПСС XXIV-ча съезда накъадолхаш. Коммунисташа хьокхам лу. Грозненски вагонни депо партбюро секретара Мелькумова выступлени (эрсий меттала). 16.15 — Музыкальни антракт. 16.20 — «Дийнах дешарашев ца тешараш» йола беседа (нохчий меттала). 16.35 — КПСС XXIV-ча съезда накъадолхаш. «Ленинах, партех, Даьхенах» йола Османова стихаш (г|алг|ай меттала). 16.55 — Музыкальни антракт. 17.00 — Керда хоамаш (г|алг|ай меттала). 17.15 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Партийни болхлочун трибуна. КПСС Надтеречни райкома секретара Рашидовой выступлени (нохчий меттала). 18.10 — Юртара ц|ахар (г|алг|ай меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ
8 ДЕКАБРЬ

18.00 — Дешархошта. Фильм. 18.30 — Телевидениеца кердадераш. (г|алг|ай, эрсий меттала). 18.55 — КПСС XXIV-ча съезда накъадолхаш. Хьалхалаттача бригаде (г|алг|ай меттала). 19.05 — Документальни фильм. 19.15 — Саг, общество, закон. 19.40 — Киножурнал. 19.50 — Дуней халкъашта юкъера обозрени. 20.00 — «Йовг|оаца ц|ия» яха художествени фильм. Хьалхара сери. 22.15 — Ленински гвардия. «Яков Михайлович Свердлов» яха документальни фильм.

РАДИО
9 ДЕКАБРЬ

6.30 — Юртбоахама эзарий школа. Лаьтта леладераш язит д|адерей культура (нохчий меттала). 6.40 — Ашараш. 6.50 — Реклама, хоамаш. 7.00 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.27 — Концерт. 8.45 — «Къона т|екъе» (г|алг|ай меттала). 16.00 — «Агитатор — политически б|ухо ва» яха беседа (г|алг|ай меттала). 16.15 — Ашараш. 16.35 — КПСС XXIV-ча съезда накъадолхаш. «Юрта коммунисташ» (нохчий меттала). 16.50 — Керда хоамаш (г|алг|ай меттала). 17.15 — «Къахьегамах дола керда закон». Пхелаг|а беседа (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Ашараш. 18.10 — Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода хьалхалаттараьшта дола концерт. (эрсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ
9 ДЕКАБРЬ

18.00 — Дешархошта фильм. 18.40 — Телевидениеци кердадераш (нохчий, эрсий меттала). 19.05 — Хоамаш, рекламаш. 19.15 — Грозненски района хьайбий леладераш болча (нохчий меттала). 19.35 — «Йовг|оаца ц|ия» яха художествени фильм. Шолаг|а сери. 20.50 — Хоккей. Дуней халкъашта юкъера турнир. Ленина ц|ерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера передача (ЦТ). 22.15 — Ленински гвардия. «Ерригсоюзни староста» яха документальни фильм (нохчий меттала).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-г|а этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарей культурий промышленностей отделий — 3-42-20; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделей бухгалтерей — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры промышленности — 3-42-20; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05240. Заказ 12203.